

UiT Norges arktiske universitet

Fakultet for humaniora, samfunnsvitenskap og lærerutdanning

Hey bro, joiner du kino imorgen klokka 19?

En studie av ungdommers innslag av engelsk i digital skriving på Østlandet og i Nord-Norge

Vibeke Elvan

Masteroppgave i nordisk språk ved lektorutdanning trinn 8-13, NOR-3982

Våren 2022

Forord

Jeg står ved veis ende som student ved UiT, en milepæl er nådd og spennende oppgaver står foran meg. Det var litt motvillig at jeg pakket sakene mine hjemme på Andøya for fem år siden og satte kursen mot Nordens Paris. Jeg har alltid vært hjemmekjær, og nå fikk jeg virkelig kjenne det på kroppen. I dag synes jeg det er ganske utrolig at jeg i det hele tatt trodde jeg kom til å være i Tromsø i et halvt tiår. De første 2,5 årene pendlet jeg mye mellom TOS og ANX. Faktisk så mye at vi (les: pappa), burde fått blomster med takkekort fra Widerøe. Jeg var aldri lengre enn tre uker i Tromsø av gangen – da ble savnet for stort, og jeg *måtte* hjem. Mellom første og andre studieår ble jeg sammen med min nåværende samboer. Han hadde kjøpt hus hjemme, bare et steinkast unna mamma og pappa. Det skulle derfor friste enda mer å reise hjem. Da jeg våren 2020 skulle levere bacheloroppgaven, kom pandemien. Den var for de aller fleste skremmende, men for meg ble den en lettelse. 12. mars kom statsminister Erna Solberg med de mest inngripende restriksjonene i Norge i fredstid. 13. mars sa jeg opp leiligheta i Tromsø, og siden har jeg vært hjemme. Fra høsten 2020 har jeg vært så heldig å jobbe som norsklærer, og nå også kontaktlærer, ved Andøy videregående skole, hvor jeg var russ for fem år siden. Nå gleder jeg meg til å fortsette der i 100 % stilling fra høsten av, som lektor. At jeg har kommet i mål med utdanninga og masteroppgaven hadde jeg ikke klart alene.

Først og fremst ønsker jeg å rette en stor takk til Unn Røynealand og Øystein Vangsnes som var generøse og ga meg tilgang til deler av materialet deres fra MPSM-undersøkelsen. Det har vært veldig spennende å gå i dybden på det. Jeg vil også takke Øystein som har vært min veileder sammen med Åse Mette Johansen. Dere har gitt meg mange gode innspill underveis og hjulpet meg med å holde tråden i oppgaven gjennom alle faser i skrivinga, takk! Videre må jeg takke medstudentene mine som gjennom fem år har tålt at jeg har vært mer hjemme på Andøya enn til stede med dem i Tromsø. En særlig takk til Tonje Larsen og Susanne Dybdal for at dere alltid har tatt meg godt imot når jeg har kommet tilbake til Tromsø. Lektorutdanninga hadde aldri vært den samme uten dere, Harstadjentene mine. Vennegjengen min hjemme på øya fortjener også en takk – det er særlig i stundene sammen med dere at jeg har fått tid til å tenke på andre ting og koble av.

Jeg ønsker også å takke Knut Amundsen som var kontaktlæreren min fra femte til og med niende trinn. Takk for den gode jobben du gjorde, og for at jeg fikk oppleve en kontaktlærer fra øverste hylle. Du viste meg hvor viktig det er å skape gode relasjoner med elevene sine, og du er derfor et pedagogisk forbilde for meg. Videre ønsker å takke flere ved Andøy videregående

Vibeke Elvan

skole. Før jeg takker de som fortsatt jobber på skolen, vil jeg takke Ingeborg Huus Christensen som var norsklæreren min de tre årene jeg selv var elev ved skolen. Din interesse for faget smittet over på meg, og den fantastiske jobben du la ned som norsklærer for oss fra 2014-2017, er mye av grunnen til at nordisk ble mitt hovedfag. Jeg tenker til stadighet på deg når jeg planlegger og underviser i faget. Videre vil jeg takke rektor Ellen Ingebrigtsen som har hatt troa på meg og gitt meg mye ansvar fra første dag som lærer ved skolen. Læringskurven har vært veldig bratt de to siste årene. Takk til Irene Aaen ved biblioteket på skolen for anskaffelse av bøker, og for å være en god lytter gjennom opp- og nedturer. Videre vil jeg takke Frode Stave som har vært både praksislærer, etter hvert nærmeste leder, og som har hatt tålmodigheten til å svare på tusenvis av spørsmål de siste årene. Du er en god leder og et stort forbilde i klasserommet. Et annet stødig forbilde som jeg har kjent hele livet og som i tillegg var min praksislærer i tredjeårspraksisen min, er mitt kjære søskenbarn Pepe. Takk for at du lærte kontrollfreaken i meg at jeg må kaste manuset i søpla før jeg entrer klasserommet, og for at du fikk meg til å senke skuldrene og by på meg selv.

Jeg må også rette en takk til de tre nærmeste i heilagjengen min. Samboeren min Andreas for at du har orket alle opp- og nedturene det har vært å bo sammen med en travel student og lærer. Du er uvurderlig! Takk til pappa for at du er så kjærlig, god og omtenkssom. Du har hjulpet Andreas med oppussing, mens jeg har lest og skrevet, og du byr alltid på en varm klem og gode middager.

Helt til slutt ønsker jeg å takke mitt største forbilde, og min viktigste støttespiller de siste fem årene. Du har vært min mentor og kollega på jobb, min korrekturleser og motivator i studie-sammenheng, men aller viktigst har du vært mammaen min. Ditt engasjement for det jeg har gjort de siste fem årene har vært utrolig viktig. Du har vært en sparringspartner når det gjelder alle problemstillinger jeg har møtt både på jobb, i studie, men også privat. Om jeg blir halvparten av den læreren og det medmennesket du er, skal jeg være fornøyd.

Andenes, mai 2022

Vibeke Elvan

Sammendrag

I en tid hvor ungdom bruker engelske lån fordi det er *epic*, eller slår helt over til engelsk *just for fun*, er det interessant å se hvordan de tilpasser språket i ulike kontekster, og om vi kan se forskjeller i bruk av engelsk hos ungdom på Østlandet og i Nord-Norge. I forlengelsen av dette er det interessant å se på variasjonen av engelske innslag, og hvordan blant annet faktorer som flerspråklighet spiller inn. Gjennom en analyse av et utsnitt av materialet fra undersøkelsen *Multilektale praksiser på sosiale medier*, samlet inn av Unn Røyneland (UiO) og Øystein Vangsnes (UiT), har jeg funnet at ungdom på Østlandet overordnet har flere engelske innslag enn ungdom fra Nord-Norge. En viktig faktor her er verbet *join*, som utgjør over 70 % av de engelske innslagene i empirien fra Østlandet. Ser vi bort fra dette verbet, er det størst andel engelske innslag i Nord-Norge. I tillegg til sammenligning av landsdeler, har en viktig problemstilling også vært å undersøke i hvor stor grad respondentene har engelske innslag i to ulike kontekster – i en kinoinvitasjon til en venn, og i en melding om sykdom til læreren. Her fant jeg et markant skille som viser at respondentene hadde mye større grad av engelske innslag i «kinoinvitasjonen» enn i «læremeldinga». Disse funnene har jeg sett i lys av sentrale begreper innenfor kodevekslingsteori og teorier om *lån-* og *arveord*. I tillegg til begreper som *audience design*, *matrisespråk*, *mental urbanisering* og *ikke-adressat-faktorer*. I diskusjon av funnene i lys av de nevnte begrepene ser vi altså at ungdom på Østlandet og i Nord-Norge ser ut til å integrere engelsk i digital skriving i relativt stor grad. Likevel er det markante forskjeller på engelskinnslag i formelle og uformelle situasjoner – det ser ut til at ungdom gjør stilistiske tilpasninger knyttet til mottakerne deres.

Innholdsfortegnelse

Forord	iii
Sammendrag	v
1 Innledning	1
1.1 Problemstilling.....	2
1.2 Strukturen i arbeidet	3
2 Tidligere forskning og teoretiske perspektiver	5
2.1 Engelsk i digital skriving – egen kanal for påvirkning.....	5
2.2 Kodeveksling og lån	6
2.2.1 <i>Anglisismer – importord, lånord eller fremmedord?</i>	7
2.2.2 <i>Tilpasning av engelske innslag i norsk som matricespråk</i>	10
2.2.3 <i>Ulike former for kodeveksling</i>	13
2.2.4 <i>Hvorfor kodeveksler språkbrukere?</i>	15
3 Metode og materiale	17
3.1 Metodisk tilnærming i arbeid med materialet i MPSM.....	17
3.2 Forskning på materiale fra nettet – fordeler, ulemper og etiske utfordringer.....	18
3.2.1 <i>Elisitering – et skille mellom faktiske og fiktive skrivesituasjoner</i>	19
3.2.2 <i>Over- og underrapportering av språklige trekk</i>	21
3.3 Avgrensning av materialet.....	22
3.4 Kategorisering av datamaterialet	24
4 Funn og analyse	27
4.1 Engelske innslag – Østlandet og Nord-Norge	27
4.2 Skrivesituasjon 1 – kinoinvitasjon.....	28
4.2.1 <i>Verb</i>	28
4.2.2 <i>Substantiv</i>	33
4.2.3 <i>Adjektiv</i>	34
4.2.4 <i>Interjeksjoner</i>	35
4.2.5 <i>Tiltaord og engelske forkortelser</i>	37

4.2.6	<i>Flerspråklighet i skolen – sammenligning av to skoler på Østlandet</i>	39
4.3	Skrivesituasjon 2 – lærermelding	40
4.4	Engelsk som matrisespråk	41
4.4.1	<i>Skrivesituasjon 1 – kinoinvitasjon</i>	41
4.4.2	<i>Skrivesituasjon 2 – lærermelding</i>	42
5	Diskusjon	43
5.1	Engelske innslag i digital skrijving blant ungdom på Østlandet og i Nord-Norge.....	43
5.2	Engelske innslag i to ulike skrivesituasjoner – kontekstenes betydning	47
6	Avslutning	53
	Referanseliste	55

Figur- og tabelliste

Figur 1: Ulike typer engelske lånord (Graedler & Johansson, 1997, s. 10).....	9
Figur 2: Utsnitt fra materialet med informasjon om skole/retning, kjønn og fødselsår, morsmål og melding.....	24
Figur 3: Utsnitt fra materialet som viser hvordan jeg, under hver tabell, oppsummerte hovedfunn i deler av materialet.....	25
Tabell 1: Poplacks (2000, s. 248) tre ulike typer kodeveksling med eksempler fra MPSM-materialet.....	14
Tabell 2: Skoler og respondenter i materialet	22
Tabell 3: Totale og relative verdier for norske ytringer med innslag av engelsk.....	27
Tabell 4: Totale og relative verdier for ytringer med join.....	28
Tabell 5: Totale og relative verdier for ulike former av verbet join i ytringene	29
Tabell 6: Andel av vekslinger til engelsk som består av annet enn verbet join med norsk bøyingsaffiks	32
Tabell 7: Ulike varianter av pragmatiske interjeksjoner i ytringer med innslag av engelsk....	35
Tabell 8: Ulike tiltaleord brukt i ytringer med innslag av engelsk fra Østlandet og Nord-Norge	37
Tabell 9: Totale og relative verdier for hvor mange av de enspråklige og tospråklige respondentene på skole 1 og 2 som veksler til engelsk.....	39
Tabell 10: Totale og relative verdier for respondenter som veksler til engelsk i sine ytringer i skrivesituasjon 2.....	40

1 Innledning

Hei:) ; **Joiner** du kino i morgon? **join** å se på Aladdin, det blir grovt! ; Møt meg ved Majorstua kl. 17:45, så drar vi sammen til Colloseum. ; Vi ses **bro!** (Ø20)¹.

Ytringa over er ei av mange like ytringer fra datamaterialet som denne oppgaven bygger på, og er et eksempel på hvordan engelsk ikke lengre er et fremmed språk i Norge. Den sterke innflytelsen engelsk har på norsk språk er synlig på mange områder i samfunnet, og den yngre generasjonen inkluderer engelsk daglig i både tale og skrift. Bakgrunnen for dette er den angloamerikanske kulturens dominans de siste 70 årene (Sunde, 2019, s. 1). *Lånord* har satt tydelige spor i det norske språket, og det som særlig opptar forskningsfeltet, er hvordan ungdom integrerer engelsk til daglig i både skrift- og talespråk. Denne gruppa av språkbrukere regnes som språklige innovatører og bruker engelske lånord fordi det er *epic*, eller slår helt over til engelsk *just for fun* (Norrby & Håkansson, 2015, s. 173).

Hårstad (2020, s. 143) trekker fram at språkbruk på de mange nye digitale skrivearenaene er et særlig interessant studieområde for språkvitere, og spesielt for de språkviterne som skal inn i skolen som lærere. Dette er jeg enig i, og det var også en av grunnene til at jeg ønsket å arbeide med temaet i forbindelse med masteroppgaven. I arbeidet med temaet har jeg sett på hvordan ungdom veksler mellom engelsk og norsk i digital skriving i empiri fra Østlandet og Nord-Norge. Selv om innflytelsen fra engelsk åpner for å undersøke hvordan ungdom veksler mellom norsk og engelsk i både skrift og tale, falt valget på digital skriving ettersom sosiale medier utfordrer det tradisjonelle skillet mellom normert og standardisert skriftspråk på den ene siden, og kreativ og refleksiv språkbruk på den andre siden (Røyneland & Vangsnes, 2020, s. 357).

Datamaterialet jeg har sett på, er et utsnitt av et større materiale samlet inn av Unn Røyneland (UiO) og Øystein Vangsnes (UiT) i prosjektet *Multilektale praksiser på sosiale medium* (heretter MPSM). Materialet ble samlet inn i perioden juni 2019 til februar 2020 gjennom en anonym digital spørreundersøkelse med 1532 elever fordelt på 42 videregående skoler i 36 kommuner. Mens fokuset i min oppgave er på hvordan ungdom veksler mellom norsk og engelsk i digital skriving, har Røyneland og Vangsnes primært vært interessert i å finne ut mer

---

¹ Bak hver ytring oppgis respondentkoder, «Ø» for Østlandet og «N» for Nord-Norge, etterfulgt av respondentnummer.

om ungdommers dialektskriving på sosiale medium – både hvilke talemålstrekk de markerer og til hvilke formål (Røyneland & Vangsnes, 2020, s. 359).

MPSM-undersøkelsen består av ett skjema i to deler hvor første del hadde som formål å innhente metadata, i tillegg til at respondentene svarte på skriveoppgavene, mens andre del baserte seg på holdningsspørsmål. Denne studien fokuserer primært på skriveoppgavene hvor deltakerne skulle skrive korte meldinger til ulike forestilte publikum. Meldingene skulle skrives på tenkte digitale plattformer, og det varierte om disse var private eller mer formelle (Røyneland & Vangsnes, 2020, s. 359). I det anonyme spørreskjemaet skulle respondentene først oppgi kjønn, fødselsår, studieretning, bostedskommune og -fylke, i tillegg til informasjon om morsmål etc. Videre skulle de oppgi litt mer informasjon om deres muntlige og skriftlige språk- og dialektbruk.

Etter spørreskjemaet fulgte tekstoppgavene hvor respondentene skulle skrive korte meldinger til ulike forestilte mottakere på ulike tenkte plattformer som varierte mellom å være private eller offentlige, og formelle eller uformelle (Røyneland & Vangsnes, 2020, s. 359). En fullstendig presentasjon av alle de fire oppgavene gis i kapittel 3. Under står de to som er relevant for denne oppgaven:

- 1) Skriv en melding til en god venn der du spør om dere skal dra på kino i morgen. Angi klokkeslett og hvor dere skal møtes. (Angi app/plattform) (*«kinoinvitasjon»*)
- 2) Skriv en melding til læreren din der du gir beskjed om du ikke kommer på skolen fordi du har blitt syk. Fortell hvor lenge du tror du blir borte. (Angi app/plattform) (*«lærer-melding»*)

1.1 Problemstilling

Med utgangspunkt i skriveoppgavene jeg presenterte over og materialet fra Østlandet og Nord-Norge, har jeg formulert en problemstilling som jeg vil presentere. På bakgrunn av posisjonen det engelske språket har i vårt samfunn, og at digitale medier fortsatt er et relativt nytt domene, mener jeg det er interessant å undersøke forekomsten av engelske innslag i ungdommers digitale skriving. Dette ønsker jeg å gjøre ved 1) å undersøke mulige forskjeller i grad av engelske innslag i digital skriving mellom ungdom på Østlandet og i Nord-Norge; 2) å undersøke i hvilken grad ungdom har innslag av engelsk i to ulike skrivesituasjoner.

1.2 Strukturen i arbeidet

Denne oppgaven er delt inn i seks kapitler. Etter dette innledningskapitlet presenterer jeg i kapittel 2 tidligere forskning på feltet og relevante teoretiske perspektiver (delkapittel 2.1). Her vil jeg fokusere både på det engelske språkets innflytelse på norsk, men også på sentrale begreper som *kodeveksling*, *lån* og *matrisespråk*. Kapittel 3 innledes med en redegjørelse for hvordan Røyneland og Vangsnes (2020) har gått frem i sitt arbeid med MPSM-undersøkelsen, og etterfølges av hvilke metodiske valg jeg har gjort i mitt arbeid med materialet. Her trekker jeg også inn utfordringer knyttet til forskning på materiale fra nettet. Dette inkluderer både fordeler, ulemper og etiske utfordringer. Til slutt diskuterer jeg avgrensinger av materialet, og hvordan jeg har kategorisert funnene mine underveis. I kapittel 4 legger jeg frem funnene fra datamaterialet og min analyse av disse.

Etter å ha presentert analysen svarer jeg i kapittel 5 på problemstillinga jeg presenterte i delkapittel 1.1, ved å se på materialet i lys av det teoretiske grunnlaget for studien og funnene jeg har gjort. Avslutningsvis ønsker jeg i kapittel 6 å sammenfatte det jeg har funnet og reflektere over mulige fremtidige forskningsperspektiver ut fra det jeg har kommet frem til i studien min.

2 Tidligere forskning og teoretiske perspektiver

For å kunne foreta en undersøkelse av engelske innslag i digital skriving blant ungdom, er det nødvendig med en introduksjon til hva engelsk i digital skriving innebærer (delkapittel 2.1). Videre ønsker jeg å gjøre rede for hva kodeveksling og lån innebærer (delkapittel 2.2). I tillegg vil jeg presentere norsk som matricespråk og hvordan man integrerer engelsk i norsk språk.

2.1 Engelsk i digital skriving – egen kanal for påvirkning

De siste tiårene har engelsk hatt så stor innvirkning i store deler av verden at man i dag omtaler det som et globalt språk. I mediene kunne vi allerede for et par tiår siden møte på voldsomme overskrifter som sa at vi blir «oversvømt» av engelsk eller at vi står overfor «en invasjon av engelske ord» (Graedler, 1997, s. 1). Flere nordmenn enn tidligere blir regnet som to- eller flerspråklige og mange av disse på grunn av deres kompetanse i både norsk og engelsk. Når vi skal studere engelsk påvirkning, er det relevant å trekke inn Preislers (1999, s. 225) to perspektiver på dette. Han studerer påvirkninga ved å se på *engelsk ovenfra* og *engelsk nedenfra* (Mæhlum, 2020, s. 164). Det førstnevnte perspektivet handler om den innflytelsen samfunnsinstitusjonene, og da særlig utdanningssystemet, har på oss. Det omfatter både de holdningene vi utvikler til engelsk språk, men også hvilke kunnskaper vi tilegner oss. En stadig viktigere faktor her er også hvordan arbeids- og næringslivet påvirker oss ved å sette krav til gode engelskkunnskaper (Mæhlum, 2020, s. 164).

Det andre perspektivet, som i større grad er relevant her, er *engelsk nedenfra*. Perspektivet innebærer det Preisler (1999, s. 225) omtaler som *angloamerikanske subkulturer*. Han refererer til disse i det danske samfunnet, men ettersom han argumenterer for at kulturene er transnasjonale, kan de tenkes også å gjelde Norge. Innenfor perspektivet er fokuset på den massive påvirkninga fra sport, musikk, film, reklame, mote osv. – kategorier vi finner mye av på digitale plattformer. Innenfor disse bransjene dominerer det engelske språket i særlig stor grad (Mæhlum, 2020, s. 164).

Medietilsynet publiserte i 2020 delrapporten *Barn og medier 2020* som viser at 90 % av 9–18-åringene er på sosiale medier. Dette omfatter apper som SnapChat, TikTok, Instagram, Facebook og YouTube (Medietilsynet, 2020, s. 5). I dag er påvirkning fra det engelske språket nesten ikke til å unngå. Alle de nevnte appene brukes av mennesker verden over. Medietilsynet fant også at 60 % av norske barn og unge mellom 9 og 18 år, oppgir at engelsk i størst grad benyttes når de ser på TV, film, serier eller YouTube, eller når de spiller spill (Medietilsynet, 2020, s.

6). På sosiale medier bruker 32 % av dem engelsk, 44 % norsk, mens 19 % bruker begge deler omtrent like mye. Engelskpåvirkninga nedenfra er stor, og vi ser at digitale plattformer har en stor rolle i dette teoretiske perspektivet.

I Roksvolds (2006, s. 337) artikkel om tendenser i norsk mediespråk, trekker han frem Lise Trandum Nordli som så på innflytelsen fra engelsk i norsk «nettpratspråk» i sin hovedoppgave fra Universitetet i Oslo i 1998. Ut fra funnene hennes konkluderte hun med at engelske ord brukes en hel del, og at dette særlig gjelder unge mellom 16 og 19 år (Roksvold, 2006, s. 337). Allerede i 1998 kunne hun forklare dette med at språket i kommunikasjon på nettet er muntlig prega. Hun mente også at innflytelsen fra engelsk på norsk trolig er sterkere på muntlig språk enn på skriftspråk (Roksvold, 2006, s. 337). Selv om materialet min studie bygger på ikke er stort nok til å kunne slå fast tendenser som kan sies å gjelde ungdom som språkbrukere generelt, vil det være interessant å utforske nærmere det Nordli her poengterer om innflytelsen på skriftspråket.

2.2 Kodeveksling og lån

I språkvitenskapen er det to begreper som ofte brukes i studier av ulike måter å kombinere elementer fra to eller flere språk – *kodeveksling* og *lån*. Skillet mellom begrepene står som et gjentakende tema i forskning på språkkontakt, og min redegjørelse av begrepene bygger i hovedsak på Sundes (2019) framstilling. I tillegg referer jeg til Kleemann (2015) for flere perspektiver på begrepene. *Lånord* er ord som har blitt tatt opp i mottakerspråket som et resultat av en diakron og fullført prosess. Ordene som får innpass i mottakerspråket har altså blitt brukt av mange mennesker jevnt over tid (Sunde, 2019, s. 45). *Kodeveksling* skiller seg fra dette ved å gjelde mer spontan og tilfeldig veksling mellom språkene innenfor én samtale. Disse vekslingene kan skje enten mellom eller i setninger. Et overordnet skille mellom lån og kodeveksling innebærer derfor at lån sees på som en diakron språklig endring, mens kodeveksling innebærer synkron språklig variasjon. Til tross for et nokså klart definisjonsmessig skille kan det være vanskelig å vite når en står overfor tilfeller av lån og tilfeller av kodeveksling. Det som i stor grad skiller begrepene fra hverandre, er at førstnevnte krever enspråklig kompetanse eller kommunikasjon, mens sistnevnte krever aktiv veksling mellom to eller flere språk (Sunde, 2019, s. 45). Kodevekslinga fordrer altså en viss kompetanse i de involverte språkene, mens bruk av etablerte lånord ikke vil kreve den samme kompetansen. Språkvitenskapen ser imidlertid på langt mer enn brukernes kompetanse i de involverte språkene. Den ser også blant annet på anglisismetermen, kategoriseringer, integrering og stilistiske tilpasninger.

2.2.1 *Anglismer – importord, lånnord eller fremmedord?*

Det er altså en diskusjon om lån og kodeveksling kan sees på som to ulike prosesser, eller om det er umulig å skille dem helt fra hverandre, og at de er en del av samme glidende skala (Røyneland, 2008, s. 49). Dette er interessant å diskutere i analysen av mine egne funn. I språkkontaktforskninga kan vi studere hvordan anglisismetermen over tid har blitt utvida for å forklare hvordan engelsk i økende grad integreres og dermed påvirker matricespråket. Görlach (2003) definerer *anglisisme* som «a word or idiom that is recognizably English in its form (spelling, pronunciation, morphology, or at least one of the three)» (referert til i Sunde, 2019, s. 22). Engelsk har i flere tiår vist seg å påvirke flere lag i språket, og på forskningsfeltet har det derfor vært behov for en utvidet og mer fleksibel anglisismeterm som ivaretar flere deler av påvirkninga fra engelsk. En som har tatt til orde for en utvidet term, er Gottlieb (2004) som mener termen omhandler «any individual or systemic language feature adapted or adopted from English, or inspired or boosted by English models, used in intralingual communication in a language other than English» (gjengitt fra Sunde, 2019, s. 22).

Sandøy (2000, s. 20) nevner *arveord* og *importord* som viktig i kategorisering av ordtilfang fra andre språk. Arveord er ord som er nedarvet i språket fra urnordisk eller indoeuropeisk, hvor sistnevnte er det eldste kjente stadiet av språket vårt. Ord som for eksempel *hus* har sitt opphav fra dette språket og har dermed gått i arv i minst 6000 år. *Date* og *snacks* er derimot importord i norsk, og det kan være mer utfordrende å si hvor lenge de har hatt denne statusen i det norske språket, i likhet med mange andre nyere importord. Det er likevel vanlig å si, basert på opptellinger i ordbøker, at om lag 30 % av det norske ordforrådet er importord (Sandøy, 2000, s. 26). Opp mot 80 % av disse stammer fra lavtysk, høytysk, nederlandsk, latin, gresk og fransk, mens importord fra engelsk utgjør ca. 10–12 % (Sandøy, 2000, s. 26; Graedler, 2002, s. 15). Det er den sistnevnte kategorien av importord som står i fokus i denne oppgaven.

Erik Hansen og Jørn Lund dannet importordbegrepet i 1994 og det ble i etterkant mye brukt i forbindelse med MIN-prosjektet². Begrepet er et såkalt paraplybegrep som omfatter både *lånnord* og *fremmedord*. Disse har til felles at de omfatter ord som blir anvendt i et språk fra et

---

² Forskningsprosjektet Moderne importord ble initiert av Nordisk språkråd og satt i gang høsten 2001. Prosjektet hadde som mål å lage en oversikt over hvordan moderne importord blir behandla i språkene i Norden i både norm og bruk, og å skaffe generell innsikt i vilkår for språkholdninger og spesiell innsikt i holdningene til importord i Norden.

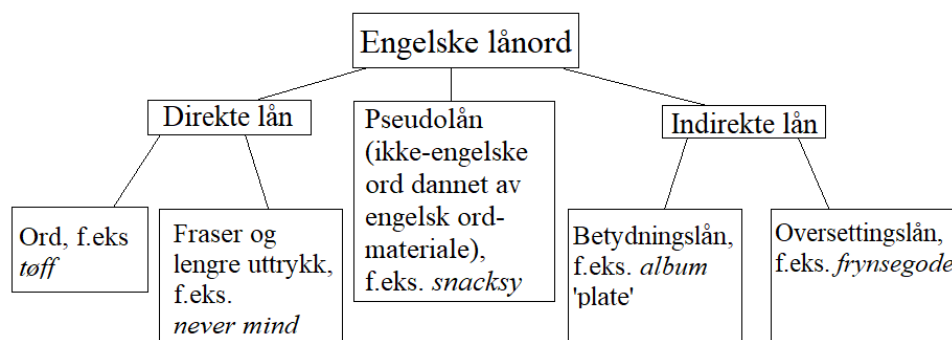
annet språk (Jarvad, 2007, s. 10). Skillet mellom begrepene er derimot at lånordene sies å være fullstendig tilpasset matrisespråket det tas opp i, mens fremmedordene bevarer det fremmede ordets uttale eller ortografiske form (Jarvad, 2007, s. 10). Fremmedordene skiller seg ofte fra resten av ordforrådet i matrisespråket ettersom de gjerne har en fremmed uttale eller fordi de inneholder ordelementer som er fremmed i språket de tas opp i (Jenstad, 2016, s. 458). Dette kan for eksempel være ord som *date*, *handout*, *image* eller *snacks*, mens lånordene er mer strukturelt tilpasset og kan være for eksempel *stress*, *sjekk* og *sykkel*.

En utfordring i skillet mellom lånord og fremmedord er at kategoriseringen vil avhenge av språkbrukernes kompetanse i det innføyde språket – noen vil oppleve et ord som mer fremmed enn andre. I tillegg finnes det mange veletablerte lånord som av de aller fleste språkbrukere vil oppfattes som norske. Dette kan for eksempel være ord som *vindu*, *papir* og *menneske* (Svedal, 2021, s. 20). Ifølge Jarvad (2007, s. 10) er en fordel med importordbegrepet at det er mulig å omtale lån fra andre språk uten å måtte skille mellom ulike typer, og uten å måtte kategorisere dem som *enten* lånord *eller* fremmedord. Det vil være interessant å se hvilken kategori vi finner mest av i innslagene i de digitale ytringene hos ungdom på Østlandet og i Nord-Norge. I tillegg vil det være interessant å se hvilke *innholdsord* det er størst forekomst av i materialet. Det innebærer ord som har en betydning eller et semantisk definert innhold og gjelder oftest ordklassene substantiv, adjektiv, adverb og verb. *Funksjonsord* blir derimot sjelden importert ettersom det innebærer ord som har en grammatisk funksjon til de leksikalske ordene de står sammen med (Jenstad, 2016, s. 454).

Importord i norsk kan deles i to ulike typer – *kulturelle lån* og *kjernelån*. Førstnevnte omfatter ord som beskriver ting eller fenomener som vi ikke har norske ord for fra før, for eksempel *kitebord*, *podcasting* eller *smoothie*. Kjernelån er derimot ord hvor det eksisterer norske alternativer, som *loser* («taper»), *boots* («støvler») og *oppbacking* («støtte») (Andersen, 2006, s. 27; Sunde, 2016, s. 147). Ifølge Graedler (2002, s. 14) var det i 2002 ingen grunn til å tvile på at innslagene fra det engelske språket hadde økt kraftig i omfang de siste 50 årene. Hun trakk blant annet frem ord og uttrykk med tilknytning til ungdommers forbruk og kultur som en viktig kategori for de lånordene som hadde fått innpass i språket vårt siden 1950-årene (Graedler, 2002, s. 16). I tillegg til dette var ord knyttet til fritidsaktiviteter som *cruise*, *after skiing*, *clubbing* osv. mer fremtredende. Med utgangspunkt i økningen av antall lånord mellom 1950 og 2000, er det ingen grunn til å tro at dette har minnet noe særlig de siste 20 årene ettersom vi har stått overfor en massiv teknologisk utvikling på flere samfunnsområder. Andersen (2006, s. 27) nevner blant annet kultur og teknologi som samfunnsområder hvor språkbrukere benytter seg

av engelske ord for både kulturelle og fagspesifikke begreper. Dette er ofte fordi vi ikke har et etablert norsk begrepsapparat å forholde oss til på disse områdene i samfunnet.

I tillegg til å skille mellom kulturelle lån og kjernelån kan vi skille mellom direkte og indirekte lån. Her står *lån* som paraplybegrep på alt som blir importert fra engelsk, mens kategoriseringa baserer seg på om lånene er direkte eller indirekte «hentet» fra det innføyde språket, og omfatter flere underkategorier som Graedler & Johansson (1997, s. 10) illustrerer på denne måten:

Figur 1: Ulike typer engelske lånord (Graedler & Johansson, 1997, s. 10)

Mest iøynefallende er de direkte lånene som er lånt i den formen de har på det innføyde språket, men som senere kan ha blitt tilpasset matricespråkets system på ulike måter. Eksempler på denne typen lån er *tøff* (fra engelsk *tough*) og *jogge* (fra engelsk *jog*) (Graedler & Johansson, 1997, s. 9). De direkte lånene kan også settes inn i matricespråket som et ledd i et sammensatt ord, for eksempel *offroad-sykkel*. Lånord som ikke er like iøynefallende som de direkte lånene, er indirekte lån. Disse engelskpåvirkede ordene har enten sin form fra norsk eller er dannet av annet norsk ordmateriale. Betydningslån er en type indirekte lån hvor norske ord får *en ny eller utvidet betydning som følge av påvirkning fra en tilsvarende form på engelsk* (Graedler & Johansson, 1997, s. 10). Eksempler på dette kan være ord som *karakter* ‘tegn’, fra engelsk *character*. I tillegg har vi oversettingslån som kan være enten sammensatte ord hvor vi oversetter ledd for ledd til norsk – *frynsegode* av engelsk *fringe benefit*, eller lengre fraser som for eksempel *det er opp til deg* av engelsk *it's up to you* (Graedler & Johansson, 1997, s. 10).

I tillegg til å skille mellom indirekte og direkte lån har vi en tredje type lånord som kalles *pseudolån*, og som består av ord dannet av engelsk ordmateriale, men som det ikke finnes noen original for på engelsk. Dette kan for eksempel være sammensatte ord som *softice*, kortformer som *basket* (for ‘basketball’), i tillegg til avledninger som *snacksy* som er et ord satt sammen

av lånordet *snacks* (engelsk *snack*, entall) etter mønster av engelske adjektiver på -y. I diskusjonskapitlet (kapittel 5) vil direkte lån og kodeveksling være de mest sentrale begrepene.

2.2.2 Tilpasning av engelske innslag i norsk som matrisespråk

I analysedelen (kapittel 4) vil jeg se på hvordan respondentene bruker engelsk i digital skrivning på norsk, og det vil i den sammenhengen være relevant å se på begrepet *matrisespråk* som stammer fra kodevekslingsteori. Det refererer til det språket i kodevekslingsprosessen som blir betraktet som hovedspråket i ytringene (Johannessen, 2014, s. 7). Matrisespråket ('Matrix Language') defineres av Myers-Scotton (1993, s. 6) som det språket som bidrar med den morfosyntaktiske ramma i en situasjon hvor en kombinerer to eller flere språk. Det står altså som det primære språket og bestemmer derfor morfemrekkefølge og bidrar med relevante *systemmorfem* (funksjonsord og bøyingsaffiks). Det er også det språket som bidrar med hovedtyngden av leksikalske stammer eller innholdsmorfem (Sunde, 2019, s. 138). Sammen med matrisespråket bidrar det *innføyde språket* med innholdsmorfem som settes inn i matrisespråket. I denne oppgaven vil matrisespråket i de fleste tilfellene være norsk, men det vil også presenteres ytringer hvor engelsk står som matrisespråk. Disse ytringene er i sin helhet skrevet på engelsk. Gjennomgående i oppgaven vil engelske stammer være markert i fet skrift, mens norske bøyingsaffiks og funksjonsord som står til de engelske stammene, er kursiverte. Selv om matrisespråk som begrep stammer fra kodevekslingsteori, er det også aktuelt når vi snakker om lånord, og jeg vil derfor begynne med å se på hvordan engelske lånord integreres i norsk som matrisespråk.

I situasjoner hvor en kombinerer flere språk er det interessant å studere hvordan ord fra andre språk som lånes inn i norsk, gjerne har fonologi, ortografi og bøyingsmønster som ikke finnes i det norske språket i utgangspunktet. Graedler og Johansson (1997, s. 24) trekker blant annet frem at ord som skal fungere i det norske matrisespråket på lik linje med andre norske ord, må fungere i bøyingssystemet, og vil i utgangspunktet være underlagt de samme prinsippene for bøyning og artikkelbruk som norske ord. Her vil ordklassen være avgjørende. Det er viktig å nevne at integrering av lånord er annerledes enn når vi snakker om integrering av mer tilfeldige og spontane innslag som ved kodeveksling. Når vi diskuterer hvordan lånordene er integrert i norsk, handler det om hvordan de ble integrert da de til å begynne med ble brukt mer spontant og tilfeldig. Etter hvert som de nå er etablerte i låntakerspråket, har de fått sin plass og struktur i språket. Integreringa av mer spontane innslag av engelsk kan være mer varierende, noe vi skal se nærmere på i analysedelen (kapittel 4) og drøfte i kapittel 5. Et eksempel på et lånord fra

engelsk som tar norske bøyingsformer er: *en airbag – airbagen – airbager – airbagene* (Andersen, 2006, s. 28). Selv om en i dette eksemplet integrerer den engelske stammen ved hjelp av norske bøyingsendelser, kan noen substantiv og adjektiv integreres uten norsk bøyning. Et eksempel Andersen (2006, s. 29) bruker, er lånordet *crazy* som ikke har samsvarsbøyning med *-t* i nøytrum og *-e* i bestemt form eller i flertall, noe som ellers er vanlig for norske adjektiv. Å integrere verb uten norsk bøyning vil derimot være problematisk (Omdal, 2008b, s. 82).

Selv om det er nokså vanlig at engelske stammer får norsk bøyning, har også en del ord med seg trekk fra engelsk bøyning når de settes inn i matricespråket. I disse tilfellene er den engelske bøyninga en del av selve importordet (Svedal, 2021, s. 24). Det er for eksempel ikke uvanlig at engelsk flertallsform blir integrert i norsk språk parallelt med den engelske stammen (Andersen, 2006, s. 28; Andersen & Graedler, 2020, s. 3). Dette gjelder for eksempel importord som *kaps*, *shorts* og *pins*. Det som likevel er interessant med disse eksemplene, er at flertallsendinga ikke har fungert som flertallsmarkør etter at de har blitt satt inn i det norske matricespråket fordi man på norsk tolker endinga *-s* som en del av selve stammen. Dette gjør at flertalls-*s*-en ikke erstattes med en annen endelse på norsk, men blir stående som en del av ordet, og at vi bøyer ordene slik: *kapsen*, *shortsen* og *pinsen* (Graedler & Johansson, 1997, s. 25; Andersen, 2006, s. 29). Flertalls-*s*-en kan likevel benyttes i andre lånord for å markere flertall i norsk, for eksempel i *poster* (engelsk for ‘plakat’) som får flertallsforma *posters* (Omdal, 2008a, s. 12).

Det som også kan være interessant når engelsk integreres i det norske matricespråket, er hvordan noen av ordene tas opp hos språkbrukeren ut fra den engelske uttalen som for eksempel i ordet *tøff* (tough) og *kræsje* (crash). I engelsk språk er avstanden mellom ortografi og uttale relativt stor, og når det gjelder enkelte tilfeller av ord som er integrert i norsk, kan det være grunn til å anta at de har blitt brukt muntlig før de senere har blitt integrert i norsk skrift (Graedler & Johansson, 1997, s. 23). Dette kan blant annet være fordi den norske uttalen er nærmere den engelske enn en lydrett uttalelse av den engelske måten å skrive på. Samtidig som vi finner slike tilfeller, er det også noen ord som har vært tilpasset matricespråket på motsatt vis ved at den norske uttalen kan være påvirket av den engelske skriftforma snarere enn engelsk uttale. Dette kan for eksempel være ord som *jungel* og *nylon* (Graedler & Johansson, 1997, s. 24; Sandøy, 2000, s. 112).

I tillegg til å se på hvordan de etablerte lånordene har blitt integrert i det norske språket, er det interessant å se nærmere på hvordan mer tilfeldig og ikke like etablert ordmateriale fra engelsk integreres av språkbrukere. Skriveoppgavene respondentene skulle besvare, vil i stor grad

påvirke hvilke ordklasser det er størst forekomst av i materialet. Vi ser blant annet at skriveoppgaven hvor respondentene skal invitere en venn med på kino, legger noen føringer for hva respondenten skal skrive, og dette gjør at forekomsten av visse verb er relativt stor. I data-materialet er det tydelig flest innslag av verb fra engelsk i det norske matrisepåskriften, men vi ser også innslag av noen substantiv, adjektiv, interjeksjoner og tiltaleord. Hvordan disse er integrert i frasestrukturen varierer, og dette er noe som vil problematiseres i analysen. Jeg ønsker derfor her å gå nærmere inn på hvordan engelske verb og substantiv integreres i norsk som matrisepåskrift. Dette bygger på Sundes (2019) redegjørelse i forbindelse med at hun i en studie blant annet så på engelske innslag i dataspillkontekster.

Formuleringa i de ulike skriveoppgavene påvirker naturligvis hvilke former av de ulike verbene det er størst forekomst av i materialet. Ettersom elevene (1) skal be en venn med på kino, og dermed snakker om noe som skal skje i framtida, er det grunn til å anta at det vil være størst forekomst av presens i respondentenes ytring på denne skriveoppgaven. Med et raskt overblikk av materialet vises det tydelig at svært mange respondenter bruker verbet *join* i «kino-invitasjonen». Når de i neste skriveoppgave (2) skal si ifra til læreren sin at de er syke og dermed ikke kommer på skolen, er det naturlig at de for det meste formulerer seg ved å skrive i infinitiv, presens og ved hjelp av imperativsformen. Det er dermed forventet liten forekomst av preteritum og partisippform. Med bakgrunn i dette velger jeg å fokusere på hvordan infinitiv, presens og imperativsformer integreres i norsk som matrisepåskrift. Verbet *join* fra engelsk integreres i det norske matrisepåskriften på ulike måter:

- (1) a. [...] **joiner** du kino imorgen klokken 18.00 jeg ringer deg så går vi ut sammen (Ø64).
- b. Bror **join** kino imorg a. La oss møtes 16 ved t-rud (Ø67).
- c. [...] Jeg lurte på om du ville **join**e meg på kino i morgen kl. 1600 [...] (Ø68).

I det tredje eksempelet fra datamaterialet (1c) ser vi at stammen fra det engelske verbet «to join» er integrert i det norske matrisepåskriften ved at respondenten har lagt til bøyningssuffixen *-e*. Dette er infinitivsformen av det integrerte verbet. Videre i (1a) ser vi at det samme verbet er integrert, men i dette tilfellet i presens. Stammen er fortsatt fra det engelske verbet *join*, men bøyningssuffixen er denne gangen *-er*. Når vi skal kommentere hvordan verb er integrert i det norske matrisepåskriften, er det mest utfordrende å si noe om imperativsformen av ulike verb. Denne uttrykkes via stammen av verbet både i engelsk og norsk, og dette gjør at vi ikke med sikkerhet kan si at det er satt inn i det norske matrisepåskriften. Et eksempel på dette ser vi i ytring

(1b) ovenfor. Det interessante i analysedelen vil være å se på i hvilken grad integreringen av de ulike engelske verbene vi finner i datamaterialet, skjer etter norske bøyingsregler.

Mange importord fra engelsk er såkalte innholdsord og derfor ofte substantiver. Disse integreres på ulike måter i det norske matrixspråket, og en viktig faktor her er at det engelske språket, i motsetning til norsk, ikke er et genuspråk. Dette innebærer at mens vi deler substantivene inn i tre kjønn på norsk, har det engelske språket ikke genus i det hele tatt (Sunde, 2019, s. 141). De engelske substantivene forventes likevel å tilordnes genus når de integreres i det norske språket. Dette innebærer ofte at stammer fra engelsk får bøyingsendelser fra norsk, for eksempel som i substantivet **aimet** (norsk: mål). Sunde (2019, s. 144) mener at substantiv jevnt over synes å tilpasse seg det norske bøyningssystemet med unntak av ubestemt form flertall. Her ser det ut til at de engelske substantivene beholder sin opprinnelige flerstallsmarkering fra engelsk som en del av stammen. Dette kan for eksempel være **items** eller **skins** (Sunde, 2019, s. 144). Samtidig er det ikke uvanlig at disse ordene får doble lag av flertallsmarkeringer når en kombinerer to eller flere varieteter – én flertallsmarkering for hver varietet – **itemsa** og **skinsene** (Sunde, 2019, s. 144).

2.2.3 Ulike former for kodeveksling

Før kodeveksling fikk plass som legitimt forskningsområde på 1970-tallet, var det naturlig å tenke at denne type språkblending skjedde som en konsekvens av manglende innsikt i det ene språket – de som vekslet mellom flere språk hadde en «slurvete» språkbruk (Røyneland, 2008, s. 48). I ettertid ser vi en annen holdning til kodeveksling. Aarsæther (2009, s. 72) trekker frem at kodeveksling ikke nødvendigvis er uttrykk for manglende to- eller flerspråklig kompetanse, men at det derimot er dokumentert at de som kodeveksler mye, har høy kompetanse i språkene de veksler mellom. Når vi studerer to- og flerspråklig lingvistisk praksis, er det utfordrende å definere kodevekslingstermen ettersom *kode* blir brukt synonymt med *språk* eller *språklige varieteter*, og derfor ikke er tilstrekkelig definert som egen term (Kleemann, 2015, s. 40). Det vi vet om kode, er at det kan gjelde både dialekt og språk, men med utgangspunkt i problemstillinga er det språk vi er opptatt av her.

Å definere hva kodeveksling innebærer, er altså ingen enkel oppgave ettersom det har vært utfordrende å komme fram til konsensus om hva som ligger i termen. De som definerer begrepet vidt, mener at det dreier seg om veksling mellom ulike språklige systemer, og at det inkluderer *både* situasjonsintern kodeveksling, altså veksling i en og samme samtale, *og* situasjonsekstern kodeveksling – veksling mellom situasjoner (Ommeren, 2016, s. 71). Situasjonsekstern kode-

veksling innebærer at en bruker én varietet i én situasjon og en annen varietet i en annen situasjon. Denne formen for kodeveksling vil være vanskelig å fange opp for mottakerne, og situasjonsintern kodeveksling er derfor den mest utbredte definisjonen av fenomenet.

Poplack (2000, s. 247) deler situasjonsintern kodeveksling i tre typer: (1) intersentensiell kodeveksling, (2) intrasentensiell kodeveksling og (3) taggveksling:

Typer situasjonsintern kodeveksling	Eksempler fra MPSM-materialet
Intersentensiell: Veksling mellom setninger	Yo. Star Wars i morgen, 19:00, Ås kino. Be there or be square (Ø390)
Intrasentensiell: Veksling innenfor en setninger	Yo skjera, ³ joiner du kino i morgon kl 2100? (Ø388)
Taggveksling: Korte innskudd/påheng til setninger	Ey yo, vil du være med på kino i mårra kl. 18????? vi kan møtes på butikken for å kjøpe godteri lol (N108)

Tabell 1: Poplacks (2000, s. 248) tre ulike typer kodeveksling med eksempler fra MPSM-materialet

Intersentensiell kodeveksling er veksling *mellom* setninger. Dette innebærer at det blir produsert hele fraser eller lengre sekvenser på det innføyde språket. Poplack (2000, s. 247) har i sine studier av kodeveksling vært interessert i hvilken grad av tospråklig kompetanse en må ha for å produsere de ulike vekslingene. Intersentensiell kodeveksling krever noen grad av denne kompetansen, mens intrasentensiell kodeveksling derimot krever høy grad av tospråklig kompetanse ettersom vekslinga skjer *innenfor* en setning. Poplack (2000, s. 247) begrunner dette med at kompetansen må være høy ettersom den som veksler må kunne nok om grammatikken innenfor hvert av språkene, og i tillegg må forstå hvordan man bør kombinere de for å unngå ugrammatiske setninger.

Sammenlignet med de nevnte formene for kodeveksling er taggveksling den forma som krever minst tospråklig kompetanse fordi vekslingene består av korte innskudd eller påheng til setninger. Dette innebærer interjeksjoner, fyllord og idiomatiske uttrykk fra det innføyde

---

³Noen ytringer i materialet inneholder flere engelske innslag. Bare de innslagene som er relevant i hvert enkelt tilfelle vil markeres i fet/kursiv.

språket (Poplack, 2000, s. 247). Taggene er ikke integrerte i frasestrukturen og kan derfor legges til setninga uten at det får konsekvenser for den syntaktiske oppbygginga av setninga (Røyneland, 2008, s. 50).

2.2.4 *Hvorfor kodeveksler språkbrukere?*

For å forklare hvorfor språkbrukere veksler mellom og kombinerer flere varieteter, presenterer Gardner-Chloros (2009, s. 42–43) tre sosiolingvistiske faktorer som spiller inn: 1) Faktorer som er uavhengige av taleren og omgivelsene som varietetene brukes i, som påvirker alle som bruker varietetene i et bestemt samfunn. Dette kan for eksempel være maktrelasjoner eller markedskrefter. 2) Faktorer som kan knyttes til språkbrukerne både som enkeltpersoner og som medlemmer av ulike grupper. Her er det også avgjørende å ta hensyn til den varierende kompetansen knyttet til kontekst – hvordan man tilpasser seg ut fra ulike sosiale nettverk, relasjoner, holdninger og ideologier. I tillegg påvirkes det også av hvordan språkbrukeren oppfatter seg selv og andre. 3) Faktorer innad i samtalene hvor språkbrukerne kodeveksler. Her er vi opptatte av hvordan kodeveksling er en samtaleressurs for to- eller flerspråklige, sammenlignet med enspråklige. Disse faktorene kan ikke sees på separat, men overlapper hverandre og henger tett sammen (Gardner-Chloros, 2009, s. 43).

I tillegg til Gardner-Chloros' faktorer, lister Røyneland (2008, s. 55) opp disse kommunikative funksjonene ved kodeveksling:

1. Stilskifte	6. Sosial posisjonering
2. Sitat, stemme-/rolleskifte	7. Identitetshandling
3. Emneskifte	8. Inkludere/ekskludere
4. Understreke/fremheve	9. Verbal forulemping
5. Kreativ språklek	

Flere slike funksjoner kan vi finne i Bells (1984, s. 159) modell for stilistisk variasjon – *audience design*. Den viser «that all levels of language variability, people are responding primarily to other people. Speakers are designing their style for their audience» (Bell, 1984, s. 197). Ut fra skriveoppgavene respondentene har fått, vil de, slik Bell hevder, gjøre stilistiske tilpasninger som blant annet kan innebære at de kodeveksler. Disse stilistiske tilpasningene skjer med hensyn til deres forestilte publikum – en god venn og læreren. Her er det naturlig å tenke at respondentene vil bruke ulike kommunikative funksjoner i de ulike skrivesituasjonene. I tillegg til å påvirkes av det forestilte publikummet, peker Bell (1984, s. 197) også på «ikke-adressat-faktorer». Disse faktorene innebærer at tema og kontekst kan ha en indirekte effekt på

hvordan vi snakker. Han argumenterer for at vi har ulike assosiasjoner knyttet til ulike settinger, og at vi med bakgrunn i dette endrer stil ut fra tema og kontekst. Disse assosiasjonene bidrar til at når vi for eksempel snakker om utdanning, snakker i en stil som kan gjenspeile hvordan vi ville uttrykket oss i samtale med en lærer, eller at vi i samtale om jobb, tilpasser stilen til å tilsvare måten vi ville snakket til sjefen vår på. Mens Bell (1984) i størst grad fokuserer på talesituasjoner, kan vi overføre dette til tekstproduksjon på digitale plattformer ved å anta at ulike tenkte skriveoppgaver på ulike tenkte plattformer kan assosieres med ulike adressater (Røyneland & Vangsnes, 2020, s. 364-365). Overføringen fra tale til tekstproduksjon på digitale plattformer knyttet til ulike «ikke-adressat-faktorer», er spesielt interessant og relevant for denne oppgaven. Vi skal også se at metoden og materialet som ligger til grunn for denne oppgaven har et *engelsk nedenfra*-perspektiv, der nordmenn som to- eller flerspråklige synliggjøres.

3 Metode og materiale

I dette kapitlet er hensikten å gjøre rede for den metodiske tilnærminga i prosjektet mitt. Ettersom oppgaven bygger på materialet fra MPSM-undersøkelsen, er det i første delkapittel (3.1) hensiktsmessig å gjøre nærmere rede for hvordan Røynealand og Vangsnes gikk frem i sitt arbeid for å samle inn datamaterialet. I delkapittel 3.2 vil jeg diskutere hvilke utfordringer jeg har møtt underveis i mitt arbeid med materialet, både hvilke avgrensninger jeg har måttet gjøre, men også hvordan jeg har gått frem for å kategorisere funnene mine. I siste delkapittel (3.3) ønsker jeg å gå nærmere inn på hvilke utfordringer en kan møte i arbeid med rapporterte data.

3.1 Metodisk tilnærming i arbeid med materialet i MPSM

MPSM-undersøkelsen bestod som nevnt av ett skjema i to deler hvor første del hadde som formål å innhente metadata og svar på skriveoppgavene, mens andre del baserte seg på holdningsspørsmål. I denne oppgaven er det skriveoppgavene jeg primært har undersøkt. I disse skulle deltakerne skrive korte meldinger til ulikt forestilt publikum. Meldingene skulle skrives på ulike tenkte digitale plattformer, og det varierte om disse var private eller offentlige, og formelle eller uformelle (Røynealand & Vangsnes, 2020, s. 359). Respondentene fikk følgende skriveoppgaver:

- 1) Skriv en melding til en god venn der du spør om dere skal dra på kino i morgen. Angi klokkeslett og hvor dere skal møtes. (Angi app/plattform) («*kinoinvitasjon*»)
- 2) Skriv en melding til læreren din der du gir beskjed om du ikke kommer på skolen fordi du har blitt syk. Fortell hvor lenge du tror du blir borte. (Angi app/plattform) («*lærermelding*»)
- 3) Skriv en oppdatering på Facebook/Instagram/Snapchat om at familien din har fått et kjæledyr og hva du føler om det. («*nytt kjæledyr*»)
- 4) Tenk deg at du skal opprette en anonym profil på et diskusjonsforum. Presenter deg kort og beskriv hvilke hobbyer og interesser du har. («*diskusjonsforum*»)

I den siste delen av spørreskjemaet skulle respondentene ta standpunkt til et sett med påstander om språk- og dialektbruk. Hensikten med denne delen av spørreskjemaet var å få innsikt i ungdommers holdninger til ulik muntlig og skriftlig praksis. En slik påstand kunne for eksempel være: «Jeg synes det er dumt at noen legger om dialekten når de snakker med personer fra andre steder». I motsetning til skriveoppgavene hvor respondentene stod fritt til å svare det de selv ønsket, hadde alle holdningsspørsmålene lukkede svaralternativer som på forhånd var definert

av Røyneland og Vangsnes (Stjernholm, 2020, s. 78). Disse var formulert i grader av «helt enig», «delvis enig», «delvis uenig», «helt uenig» eller «verken enig eller uenig». I bearbeiding av datamaterialet gjør slike lukkede svaralternativer analysearbeidet enkelt ettersom de allerede er kategoriserte. I min oppgave er det første del av undersøkelsen som analyseres – metadata og skrivesituasjonene.

3.2 Forskning på materiale fra nettet – fordeler, ulemper og etiske utfordringer

Historien til skriftspråkene er lang, og de ble tidligere skrevet ned på leirtavler, papyrusruller, runepinner, husvegger og papirlapper for å bevares (Hårstad, 2020, s. 142). De siste to-tre generasjonene opplever at skriftspråket utvikler seg og «lagres» på helt andre medium enn tidligere. Selv om det er naturlig å tenke at talespråket er den primære og mest naturlige måten for mennesket å uttrykke språkevnen på, opplever vi i dag gjennom utvikling av digitale teknologier at det nesten er like normalt å produsere språk skriftlig som muntlig. Å skrive språk er i dag en essensiell del av hverdagslivet til mange nordmenn, og det norske språksamfunnet er derfor preget av en gjennomgripende *masseliteracy* (fra engelsk *mass literacy*) (Hårstad, 2020, s. 143).

I denne gjennomgripende «masseliteracy-tilstanden» utgjør digital skriving en stadig større del av tekstproduksjonen vår. Hårstad (2020, s. 143) trekker blant annet frem at utviklingstendensen i løpet av bare noen få år viser at nettbruken vår har gått fra å primært handle om *konsumpsjon* av tekst (lesing og ev. lytting), til at det i like stor grad omfatter tekstproduksjon. Denne produksjonen innebærer at vi deler og resirkulerer tekster i høyt tempo og til mange ulike mottakere. Det er forventet at språkbrukerne skal kunne operere med et bredt spekter av skriveferdigheter, og at dette også innebærer å forstå hva som er den mest høvelige skrivestilen i ulike kontekster (Hårstad, 2020, s. 143). Dette ser vi blant annet i sammenlikning av skrivesituasjon 1 og 2, hvor respondentene trolig tolker melding til læreren som en mer formell situasjon enn meldinga de skal sende til en god venn. Opplevelsen av kontekst som enten formell eller uformell kan antas å påvirke skrivestilen i stor grad, og det er blant annet dette jeg skal se nærmere på i drøftingsdelen. Den formen for tekstproduksjon vi møter i blant annet skrivesituasjon 1 og 2 går under det vi kaller for *hverdagsliteracy*, som i språkvitenskapen har havnet litt i skyggen av mye annet på forskningsfeltet (Hårstad, 2020, s. 143).

Når vi forsker på skriving på digitale plattformer, er det viktig å være bevisst på at kontekst har stor betydning, og spesielt det faktum at tekstproduksjonen skjer digitalt. Den nasjonale forskningsetiske komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH) kom i 2018 med en ny

veileder for internettforskning. Her poengterer de at, på bakgrunn av den raske teknologiske utviklinga, er veilederen et «levende dokument» (NESH, 2018, s. 4). I de følgende delkapitlene ønsker jeg å gå nærmere inn på etiske problemstillinger knyttet til forskning på materiale fra digitale plattformer. Først vil jeg presentere elisitering som metode, før jeg går nærmere inn på over- og underrapportering av språklige trekk.

3.2.1 *Elisitering – et skille mellom faktiske og fiktive skrivesituasjoner*

I MPSM-undersøkelsen svarer respondentene først på enkle bakgrunnsspørsmål, i tillegg til å svare på skriveoppgavene. Det interessante med denne metoden er hvordan de oppfatter disse skriveoppgavene ved å skrive korte meldinger til ulike forestilte mottakere på ulike tenkte uformelle og formelle plattformer. Metoden Røynealand og Vangsnes (2020) har benyttet seg av, har mye til felles med Wieses (2020) design og kalles for elisitering. Wiese argumenterer for at elisitering er et metodisk grep som gir gode muligheter for å utforske variasjon i språkbrukeres talespråklige repertoarer. Deltakerne i hennes studie ble presentert for en fiktiv hendelse som de skulle forestille seg å være vitne til. Deretter skulle de beskrive hendelsen i ulike situasjoner – i en telefonsamtale, i en WhatsApp-melding til en venn, i samtale med en fremmed og i en formell skriftlig rapport. Wiese skiller mellom fiktive og faktiske hendelser i sin studie. Det er viktig å være bevisst på at denne metoden for forskning på språkvariasjon ikke bidrar til at vi fanger opp språkbrukernes faktiske språklige repertoar ettersom oppgavene er fiktive og rapportert.

Sollid (2002, s. 176) problematiserer imidlertid hva «faktisk språkbruk» egentlig er. Hun nevner Wilson (1976) som hevder at «there is no such thing as ‘natural speech’, there is only speech appropriate to a particular contextual moment of production» (siteret fra Sollid, 2002, s. 178). Selv om fokuset her er på tale, er det grunn til å tro at dette også kan gjelde studier som ønsker å fange opp språkbrukernes skriftspråklige repertoar. Den type data som sosiolingvistene tradisjonelt først og fremst har vært ute etter, er talestiler som ikke er metodologiske produkter. Med utgangspunkt i at metodene ofte skaper gitte kontekster, mener altså Wilson at vi ikke kan kalle det «naturlig» eller «faktisk» språkbruk (Sollid, 2002, s. 179). Det er likevel interessant å diskutere om elisitering kan bidra til å fange opp faktisk språkbruk.

Ifølge Hanssen (2010, s. 21) handler elisitering om å drive *indirekte utspørring* av informanter for å få relevante svar. Dette skjer til dels spontant og ubevisst, og det er et mål i seg selv at oppgavene informantene står overfor, ikke skal oppleves som prestasjonsoppgaver. Til tross for at vi finner flere utfordringer ved denne metoden, er det en klar fordel at en ved å etablere tenkte

situasjoner har muligheten til å samle inn kvalitative data av presumptivt talemålsnære skrivepraksiser, noe som bidrar til at vi kan gjøre komparative undersøkelser av de områdene vi studerer (Røyneland & Vangsnes, 2020, s. 360).

Da Røyneland og Vangsnes (2020) tok i bruk dette designet, oppga de i sine skriveoppgaver at respondentene for eksempel skulle «skrive en melding til en god venn der du spør om dere skal dra på kino i morgen. Angi klokkeslett og hvor dere skal møtes». I tillegg ønsket de at respondentene skulle angi hvilken app eller plattform de benyttet seg av. Det er naturlig å tenke at disse skriveoppgavene gir relativt kontrollerte data. De legger også føringer for hvilke svar respondentene produserer, noe som igjen vil påvirke hva man sitter igjen med av resultater til slutt. Det er viktig å reflektere over hvordan metoden kan påvirke funnene man sitter igjen med, og at det kanskje med en litt annen ordlyd i skriveoppgavene ville resultert i andre funn. Det er likevel tydelig at elisitering fungerer fint for å sammenligne den uformelle skriveoppgaven når respondentene inviterer en venn med på kino, med den formelle meldinga til læreren om at respondenten er syk. Wiese poengterer i sin artikkel at metoden legger opp til innsamling av datamateriale som gir godt sammenligningsgrunnlag, og ut fra resultatene i min analyse er det grunn til å tro at dette stemmer.

I analysearbeidet ble det tidlig klart at formuleringa av skriveoppgave 1 er av stor betydning for hvordan respondentene har formulert seg. Mordal (1989, s. 34) trekker frem nettopp dette i diskusjonen om elisitering som metode. Informasjonen forskeren sitter igjen med i etterkant av en studie, avhenger av måten oppgavene eller spørsmålene respondentene har fått er formulert. I delkapittel 3.3 vil jeg gå nærmere inn på valgene jeg har tatt når det gjelder hvilke skriveoppgaver jeg ønsket å studere nærmere, og hvordan metoden kan ha innflytelse på hvilke deler av materialet som er mest relevant i tilknytning til problemstillinga.

I den forskningsetiske veilederen til NESH er det første punktet som blir nevnt, den klare grensa mellom offentlige og private data fra nettet. På internett er privat hverdagsliteracy ofte offentlig tilgjengelig, noe som kan gjøre det vanskelig for forskere å vite hva som er offentlig og hva som er privat (Hårstad, 2020, s. 149). I innhenting av denne type data må man gå varsomt frem ettersom det er forskerens ansvar å ivareta informantenes integritet. Ved elisitering som metode unngår en å trække skjevt i disse forskningsetiske utfordringene da respondentene samtykker til å delta, og fordi de er helt anonymiserte.

3.2.2 Over- og underrapportering av språklige trekk

Elisitering som metode fører til flere utfordringer som det er viktig å være klar over. Data-materialet man samler inn, er rapporterte data, og dette kan føre til over- og underrapportering av språklige trekk. Norrby & Håkansson (2015, s. 20) poengterer at det er naturlig å tenke at språkbrukere overrapporterer språklige trekk som de anser har høy prestisje, og under-rapporterer språktrekk som anses som det motsatte. Forskning viser at respondenter har en tendens til å overrapportere om språktrekk som har det de kaller skjult prestisje (*dold prestige*) (Norrby & Håkansson, 2015, s. 20). Dette innebærer at de rapporterer en viss variant, men at de i virkeligheten ikke bruker den. Slike tilfeller har en særlig sett hos språkbrukere fra middel-klassen som i språk med standardvarianter ofte rapporterer trekk fra standardspråket selv om de i virkeligheten ikke bruker disse variantene. Her er det blant annet interessant å reflektere over at MPSM-undersøkelsen er gjennomført i en skolekontekst der såkalt «hverdagsskriving» har liten plass til fordel for et fokus på å skrive riktig og i tråd med standardspråksnormer. Det er grunn til å tenke at denne konteksten kan påvirke respondentenes svar, og at respondentene kan overrapportere språklige trekk i en skolekontekst fordi skolen har en sterkt normativ til-nærming til språkbruk og skriving. Dette vil trolig påvirke respondentene i en retning hvor de skriver mer normert. Stjernholm (2020, s. 75) mener at det ofte er stor avstand mellom det språkbrukere *tror* de sier, og det de faktisk sier (i dette tilfellet skriver). Det er vanskelig å si om respondentene tror de skriver slik de gjør til vanlig når de overrapporterer språktrekk som følge av «skolekonteksten».

Når en undersøger språklig variasjon ved hjelp av ulike metoder, er det viktig å være bevisst på tolkningsrommet som åpner seg når undersøkelsen både spør om språkbruk, og meninger og holdninger om språkbruk. Når slike undersøkelser gjøres på ungdom i videregående skole, er det naturlig at noen av respondentene kanskje vil reflektere over hvorfor de blir stilt spørsmålene de blir stilt, og hva forskerne eventuelt skal bruke dette til. Det er en ung og nysgjerrig gruppe av språkbrukere som kanskje i større grad enn andre, vil undre seg over hvorfor de er en del av en slik undersøkelse. Med utgangspunkt i dette er det relevant å trekke inn Labovs (1972, s. 113) teori om *observatørens paradoks*, som er en mye omtalt fordel når det gjelder forskning på nettspråk. Observatørens paradoks innebærer at en ønsker innsikt i hvordan språk brukes uten å observere respondentene slik en normalt ville gått frem i slike studier. Dette er en fordel ettersom synliggjøring av observatøren kan styre respondentene i gitte retninger (Labov, 1972, s. 113). Dette tolkningsrommet kan være med på å gjøre at respondentene enten overrapporterer eller underrapporterer ulike språklige trekk (Stjernholm, 2020, s. 75). Alle

forskningsmetoder har på ulike måter svakheter, og utfordringen med elisitering som metode kan være at avstanden mellom det respondentene svarer i en undersøkelse, er stor sammenlignet med det de ville gjort i en «faktisk» situasjon med enten en god venn eller læreren (Stjernholm, 2020, s. 75).

3.3 Avgrensning av materialet

Datamaterialet fra MPSM-undersøkelsen omfatter alle de fire hovedområdene i det norske dialektlandskapet og er sammensatt av flere deler. Med bakgrunn i dette har en viktig del av mitt arbeid vært å gjøre avgrensninger i materialet. Jeg valgte å se nærmere på to av hovedområdene i undersøkelsen – det sentrale Østlandet og Nord-Norge. Dette er interessant fordi det er to til dels ulike talemålsprofiler og ulike flerspråklighetsprofiler for de to landsdelene, noe som gjør at det er spennende å sammenligne både variasjon i engelske innslag, og normer for digital skriving. Etter å ha gjort denne avgrensinga sto jeg igjen med 741 respondenter – 545 respondenter fra Østlandet og 196 respondenter fra Nord-Norge. Tabellen under viser en oversikt over skolene i de to områdene jeg har valgt å fokusere på.

Nord-Norge		Østlandet	
<i>Videregående skole</i>	<i>Antall</i>	<i>Videregående skole</i>	<i>Antall</i>
Alta	7	Blindern	48
Bardufoss	40	Fyrstikkalleen	27
Breivang (Tromsø)	65	Jessheim	27
Kongsbakken (Tromsø)	4	Kirkeparken	44
Heggen (Harstad)	34	Malakoff	28
Mosjøen	20	Nesbru	45
Vest-Lofoten	26	Rosenvilde	20
		St. Hallvard	20
		Ås	194
		Hartvig Nissen	92
	196		545

Tabell 2: Skoler og respondenter i materialet

I tillegg til de geografiske avgrensningene, har jeg måttet gjøre avgrensninger ut i fra hvilke deler av undersøkelsen som vil være mest relevant for prosjektet mitt. Det er grunn til å tenke at ungdom har større grad av engelske innslag i kontakt med jevnaldrende enn i kontakt med for eksempel læreren sin. Dette handler om at skrivesituasjonen med en medelev oppleves som mer uformell enn skrivesituasjonen med læreren. I en masteroppgave som så på elever og læreres syn på anglismer, fant Fevang (2021, s. 32) at elevene bevisst legger bort anglismer i skoletekster, og at det kom frem at de gjør dette med bakgrunn i en forståelse av at det ikke passer seg der, og at det ikke er lov. De tror heller ikke at læreren forstår alle anglisismene, og de har i tillegg inntrykk av at læreren mener de bør prioritere norsk. Fevang fant også at inntrykket av lærerens forståelse og forventning knyttet til bruk av anglismer, varierte mellom den yngste og den eldste læreren som var med i studien (Fevang, 2021, s. 32). Det er derfor naturlig å tenke at det er forskjeller på hvordan ungdom skriver til jevnaldrende og til læreren sin. Med bakgrunn i dette avgrenses oppgaven til å fokusere på to av de fire skrivesituasjonene fra materialet – «kinoinvitasjonen» og «lærmeldinga». De valgte skriveoppgavene har tydelige definerte mottakere, mens skriveoppgavene «nytt kjæledyr» og «diskusjonsforum» ikke definerer mottakerne på samme måte. Respondentene vil trolig kunne definere mottakerne sine ut fra hvilken app, plattform eller diskusjonsforum de velger, men disse kan være noe upresise sammenlignet med mottakerne i de to første skriveoppgavene.

En annen grunn til at jeg valgte disse skriveoppgavene handler om forholdet mellom faktiske og fiktive kontekster som jeg fokuserte på i delkapittel 3.2.1. Dette innebærer hvordan konteksten, altså den fiktive settinga, vil fange opp respondentenes faktiske skriftspråklige repertoar, eller om konteksten påvirker respondentene i en retning hvor de ikke skriver det de faktisk ville gjort i en kinoinvitasjon eller i en lærmelding. Av de fire skriveoppgavene respondentene fikk, anser jeg de to første til å gi meg funn som er mer faktiske enn fiktive sammenlignet med de to siste skriveoppgavene, hvor det kan diskuteres om formuleringene i skriveoppgavene ikke er ideelle. Da jeg skulle avgrense hvilke skriveoppgaver jeg ønsket å fokusere på, så jeg også på skriveoppgave 3 og 4. I den siste oppgaven hvor respondentene skulle opprette en anonym profil på et diskusjonsforum, presentere seg kort og beskrive hvilke hobbyer og interesser de hadde, har flere av respondentene hengt seg opp i at oppgaven ber dem om å opprette en anonym profil, men at den samtidig ber dem om å skrive en presentasjon av dem selv. Blant flere av respondentene som reagerte på dette, svarte en at: «hvis jeg skal ha en anonym profil på et diskusjonsforum skal den vel være anonym? Hvilke anonyme

diskusjonsforumer krever at du skal presentere deg kort?». Dette svaret innebærer at respondenten ikke har svart på det oppgaven egentlig spør etter.

Vi ser også et tilfelle av en respondent som ikke har svart på skriveoppgave 3, men heller svart med reaksjonen sin på selve oppgaven: «Det ville jeg aldri ha gjort». Her setter ikke respondenten seg inn i den fiktive situasjonen fordi vedkommende ikke kan identifisere seg med det oppgaven ber om. Slike utfordringer kan hindre forskeren sitt innblikk i den virkeligheten man søker informasjon om (Mordal, 1989, s. 34), noe som påvirker spørreundersøkelsens validitet.

3.4 Kategorisering av datamaterialet

Etter å ha gjort nødvendige avgrensninger i materialet samlet jeg informasjonen i tabeller. Jeg laget respondentkoder i første kolonne, og oppga deretter skole/retning, kjønn/fødselsår, morsmål og ytring. Hver skole fikk også sin egen farge slik at skillet mellom skolene i tabellene skulle være tydelig markert, og gjøre opptellinga enklere. For å være trygg på at jeg hentet ut ytringene uten å gjøre endringer på dem, kopierte jeg dem fra Excel-fila jeg mottok fra Røynealand og Vangsnes, og limte dem inn i tabellen min. Jeg hentet ut ytringene hvor jeg kunne identifisere engelske innslag fordi dette var fokuset i problemstillinga. Denne måten å kategorisere på er ikke nødvendigvis uproblematisk siden man kan overse små detaljer som kan være interessante å diskutere, noe som kan påvirke analysens validitet. Videre markerte jeg stammene/ordene fra engelsk i fet skrift, mens bøyningendelser og lignende fra norsk ble satt i kursiv. Dette gjorde jeg i fire tabeller, en for materialet fra Østlandet for skrivesituasjon 1 og en for skrivesituasjon 2. Deretter gjorde jeg de samme inndelingene for empirien fra Nord-Norge. Denne inndelinga gjorde det ryddigere for meg i det videre arbeidet ved at jeg kunne gå inn i ett område og én skrivesituasjon av gangen.

Kode i Excel	Skole/retning	Kjønn/fødselsår	Fylke	Kommune	Morsmål	Skrivesituasjon 1
(N9)	Bardufoss (YF)	Gutt, 2002	Troms	Målselv	Norsk	Ey, Joiner du kino imorra kl 18? ; Vi møttes ved internatet.
(N22)	Bardufoss (YF)	Gutt, 2002	Troms	Målselv	Norsk	hey , ska vi dra på kino imårå? ; møtt meg utenfor rådhuset ca. kl 18
(N27)	Bardufoss (YF)	Gutt, 2003	Troms	Målselv	Norsk	Joiner du kino i morra klokka 7 vi møte en halvtime før på kantina
(N30)	Bardufoss (YF)	Gutt, 2003	Troms	Bardu	Norsk	Halla Tjukken! D blir kino imorra kl. 19:00, joine du eller e du opptatt? Du kjæm no bare hvis du vil, møtested e me Esso

Figur 2: Utsnitt fra materialet med informasjon om skole/retning, kjønn og fødselsår, morsmål og melding

Under tabellene skrev jeg notater som beskrev noen av de overordna funnene jeg hadde sett, og som jeg tenkte var relevant. Dette gjorde det enkelt å hente ut informasjon, samtidig som ekstra informasjon som for eksempel morsmål, enkelt kunne hentes ut av tabellene om det var ønskelig.

Bardufoss vgs: 6/40 elever ved Bardufoss vgs brukte engelsk. Av respondentene var det 24 elever ved YF og 16 ved SSP. Av disse var alle på YF gutter, mens det på SSP var 5 gutter og 11 jenter.

Breivang vgs: 20/65 elever ved Breivang vgs brukte engelsk. Av respondentene var det 13 elever ved YF og 52 ved SSP. Av disse var det 8 gutter og 5 jenter på YF, mens det på SSP var 30 jenter, 18 gutter og 4 X.

Figur 3: Utsnitt fra materialet som viser hvordan jeg, under hver tabell, oppsummerte hovedfunn i deler av materialet

Det totale materialet i MPSM-undersøkelsen, inkluderer informasjon og svar fra 1532 respondenter over hele landet, og disse gjorde det mulig for Røynealand og Vangsnes å si noe om generelle tendenser ved språkbrukeres skrivepraksis. Det utsnittet jeg har brukt på henholdsvis 196 respondenter fra Nord-Norge og 545 respondenter fra Østlandet, er ikke nødvendigvis stort nok til å slå fast noe om språklige trekk i digital skrivning blant ungdommer i de to områdene. Dette gjør at en kan stille spørsmål ved validiteten i funnene som trekkes frem. Likevel er noen av funnene i analysen så markante at det er god grunn til å tro at dette også er representativt for flere områder i landet.

4 Funn og analyse

I dette kapittelet presenterer og analyserer jeg funnene fra datamaterialet. I første delkapittel (4.1) gir jeg en oversikt over innslag av engelsk i de to skrivesituasjonene jeg har valgt å fokusere på. I delkapittel 4.2 legger jeg frem analysen av skrivesituasjon 1 og presenterer forekomsten av engelske innslag fordelt på ulike ordklasser i de følgende underkapitlene (4.2.1–4.2.3). I siste del av 4.2 sammenligner jeg to flerspråklige skoler på Østlandet for å se hvordan ulik grad av flerspråklighet på skolen ser ut til å virke inn på grad av engelske innslag. Skolene som sammenlignes, har begge innslag av flerspråklige elever, men det interessante er det tydelige skillet i antall flerspråklige. Deretter legger jeg, i delkapittel 4.3, frem analysen av skrivesituasjon 2 «læremelding» og presenterer forekomsten av engelske innslag i den delen av materialet. Forskjellen på antall funn i de to skriveoppgavene fremkommer tydelig av lengden på presentasjonene, noe som understøtter kontekstenes betydning. Til slutt vil jeg i delkapittel 4.4 se på ytringer hvor engelsk er matricespråket.

4.1 Engelske innslag – Østlandet og Nord-Norge

I arbeidet med datamaterialet er det som nevnt først og fremst sammenligning av Østlandet og Nord-Norge med utgangspunkt i skrivesituasjon 1 («kinoinvitasjon») og 2 («melding til læreren») som har stått sentralt. Ut fra *tabell 3* nedenfor ser vi at det er et markant skille mellom de to skrivesituasjonene der det kun er ett innslag av engelsk i «læremeldinga» (Østlandet), men relativt høye prosent for tilvarende fenomen i «kinoinvitasjonen».

Skrivesituasjon	Landsdel	Ytringer med engelsk	Totalt antall ytringer	Prosent
<i>Skrivesituasjon 1:</i> <i>Kinoinvitasjon</i>	Østlandet	180	545	33
	Nord-Norge	42	196	21
<i>Skrivesituasjon 2:</i> <i>Læremelding</i>	Østlandet	1	545	0
	Nord-Norge	0	196	0

Tabell 3: Totale og relative verdier for norske ytringer med innslag av engelsk

Det er viktig å nevne at innslagene jeg inkluderer her, er fra ytringer hvor norsk er matricespråk og engelsk er det innføyde språket. I materialet er det også som nevnt noen tilfeller hvor hele

ytringer er skrevet på engelsk. Disse inkluderes ikke i tabellene i dette analysekapittelet ettersom det er veksling mellom to språk studien primært tar for seg. Jeg vil likevel kommentere disse separat senere i analysekapittelet fordi det er interessant når det gjelder hvordan kontekstene i de ulike skrivesituasjonene virker inn på respondentenes tekstproduksjon.

I «kinoinvitasjonen» veksler ca. 1/3 av respondentene i det østnorske materialet til engelsk, mens ca. 1/5 av respondentene i det nordnorske gjør det samme. Mens én respondent fra Østlandet benytter seg av engelske innslag i «læremeldinga», er det markant flere innslag av engelsk i «kinoinvitasjonen». Det er altså helt tydelig at ungdommene skiller mellom de to skrivesituasjonene. Det kan se ut til at de tenker at engelske innslag hører til i en uformell situasjon med en venn, mens det ikke brukes i formell kommunikasjon med en voksen. I tillegg til dette viktige skillet, ser det ut til å være en viss forskjell mellom landsdelene. Selv om det overordnet er mer veksling på Østlandet, vil det være interessant å se nærmere på hvilke former for innslag som har størst forekomst i de ulike landsdelene. Dette er temaet for det følgende delkapitlet.

4.2 Skrivesituasjon 1 – kinoinvitasjon

I resten av analysen er fokuset på variasjonsmønstre i den delen av materialet som har engelske innslag. Dette åpner for å sammenligne forekomsten av ulike ordklasser i materialet og for å se hvilke ordklasser og fraser fra engelsk som i størst grad integreres i norsk.

4.2.1 Verb

Den ordklassen vi ser flest forekomster av engelsk i, er verb. Hele 68 % av respondentene som veksler til engelsk, integrerer *join* i sine ytringer. I tillegg til denne relativt høye andelen er det noen tilfeller av andre verb som jeg vil kommentere senere i dette delkapittelet. Verbet *join* kan oversettes til «bli med» eller «henge». I *tabell 4* ser vi at *join* integreres i 52 % av de nordnorske ytringene. I det østnorske materialet er denne andelen høyere med 71 %.

	«Join» som innslag av engelsk	Totalt antall som veksler til engelsk	Prosent
<i>Østlandet</i>	129	180	71
<i>Nord-Norge</i>	22	42	52

Tabell 4: Totale og relative verdier for ytringer med *join*.

Her er det viktig å være bevisst på at måten skriveoppgavene er gitt på, altså den fiktive situasjonen, påvirker resultatene. I den første skriveoppgaven er respondentene bedt om å invitere en god venn med på kino. I en invitasjon til en større begivenhet er det vanlig å skrive «Du inviteres herved ...», men det er naturlig at dette ikke er måten ungdommer inviterer sine venner med på en uhyøytidelig kinotur. Skriveoppgaven påvirker altså respondentene i en hverdagslig kontekst til å stille spørsmål som på ulike måter skal invitere og be noen «bli med» på kino. Oppgaven påvirker derfor respondentenes formuleringer og dermed variasjonsmønstrene i materialet.

En annen variabel som blir påvirket av den fiktive situasjonen og formuleringa i skriveoppgaven, er hvilken form respondentene skriver verbet i. De skal invitere til noe som skal skje i framtida, og det er derfor naturlig at de benytter seg av infinitiv, presens og imperativsformen av verbet:

	Infinitiv		Presens		Imperativ	
<i>Østlandet</i>	4	3,0 %	106	82,0 %	22	17,0 %
<i>Nord-Norge</i>	1	4,5 %	20	90,0 %	1	4,5 %

Tabell 5: Totale og relative verdier for ulike former av verbet *join* i ytringene

Alle bruker altså stammen *join* og gjør en morfologisk tilpasning ved å gi stammen ulik norsk bøyning. Unntaket er imperativ hvor det er formlighet i engelsk og norsk, noe som gjør at stammen ikke blir tillagt norsk bøyingsendelser. I materialet fra Østlandet varierer respondentene mellom **join** (imperativ), **join** (infinitiv) og **joiner** (presens), hvor sistnevnte går igjen i 82 % av ytringene. I det nordnorske materialet varierer respondentene mellom **joina** (infinitiv, presens), **join** (infinitiv, presens) og **joiner** (presens), hvor **join** brukes i 87 % av ytringene.

Forekomsten av de ulike variantene av *join* med norsk bøyingsaffiks må sees i sammenheng med at verbet kan være integrert dialektalt i ytringa ved at respondentene formulerer seg slik de kanskje ville gjort om de skulle stilt spørsmålet muntlig. I Larsens (2022, s. 22) masteroppgave som i skrivende stund ikke er publisert, studerer hun også et utsnitt av MPSM-undersøkelsen, men med fokus på markering av palatale lyder. I hennes analyse fremkommer det at svært mange uttrykker seg dialektalt i ytringene sine. Vi har begge analysert empiri fra Nord-Norge, men mens jeg har sammenlignet denne empirien med data fra Østlandet, har Larsen sammenlignet empiri fra Nord-Norge med empiri fra Trøndelag. For «kinoinvitasjonen»

ser vi i hennes analyse at 84–86 % i begge landsdelene har dialektale innslag i sine ytringer. For å kunne sammenligne dette med Østlandet, er det interessant å nevne Evjens (2011) masteroppgave, hvor hun studerer dialektbruk i skriftspråk i tre ulike debattforumer knyttet til norske nettaviser. Hun fant at 13 % av ytringene fra Nord-Norge var dialektale, mot 4,4 % av ytringene på Østlandet (Evjen, 2011, s. 63).

Bøyingsaffikset bak *join* varierer altså med utgangspunkt i hvilket dialektområde vi beveger oss innenfor, men ettersom respondentene fra Østlandet trolig skriver bokmål, er det i størst grad dialektale variasjoner i bøyingsaffikset i ytringene fra Nord-Norge. **Joiner** med *er*-ending er naturlig i østnorsk både om ungdommene skriver på bokmål og på dialekt. I deler av det nordnorske talemålet bruker en ikke presens-*r* (se for eksempel Mæhlum & Røyneland, 2012, s. 108-109), og **joine** er derfor den varianten av verbet som er mest frekvent i materialet med 87 %.

Presensforma er den som i størst grad brukes både i østnorsk med 82 % og i nordnorsk med 90 %. Mens presens kun uttrykkes ved stammen *join* og bøyingsaffikset *-er* i østnorsk, finner vi et bredere spekter av presensforma i det nordnorske materialet med **joine**, **joina** og **joinæ**. Av de i det nordnorske materialet som bruker presensforma, benytter 85 % seg av **joine**, mens 12 % bruker **joiner**. De to siste formene **joina** og **joinæ** benyttes kun av én respondent hver. Det er naturlig at verbet med disse bøyingsaffiksene kun forekommer i det nordnorske materialet ettersom disse endingene er trekk ved enkelte nordnorske dialekter (Mæhlum & Røyneland, 2012, s. 108-109).

I de fleste ytringene er verbet tydelig integrert i det norske matrisepåskriften, men én ytring gjør et unntak: «Yoooo, klokka 14 i morra går Alladdin. **Wanna join?** æ tenkte vi kjøre Café sånn rett før ellns» (N150). Her er ikke verbet integrert i norsk matrisepåskrift fordi det står i en engelsk frase. Verbet er skrevet i infinitivformen og er satt sammen med det modale hjelpeverbet «wanna». Et tilfelle som dette vil ifølge kodevekslingsteorien omtales som intersentensiell kodeveksling ettersom vekslinga skjer mellom ytringer, eller nærmere bestemt mellom setninger innenfor én ytring.

Av de 129 respondentene som bruker *join*, bruker tre respondenter verbet to ganger. Det innebærer at verbet er talt tre ganger ekstra i *tabell 5* sammenlignet med *tabell 4*, og det er derfor ikke korrelasjon mellom de totale tallene i tabellene. De tre respondentene som bruker verbet to ganger i samme ytring, skriver:

- (2) a. Hei :) ; **Joiner** du kino i morgon? **join** å se på Aladdin, det blir grovt! ; Møt meg ved Majorstua kl. 17.45, så drar vi sammen til Colloseum. ; Vi ses bro! (Ø20).
- b. meg: wallah bro, hva skjer man **joiner** du kino eller? ; venn: bro ork kino wallah, det er ikke noe heftige filmer engang ; meg: hva chatter du om khalia (urdu: mørkhudet), John Wick 3 mannnn ; venn: allaaaaah spah (kult, bra) as wallah ; meg: iks wallah **join** a [...] (Ø73).
- c. **Joiner** noen *filnavn* *dag* *klokkeslett* ; Eks: **Joiner** noen Endgame idag 2000? (Ø254).

I ytring (2a) og (2b) ser vi at respondentene først bruker verbet med endinga *-er* før verbet på nytt brukes i imperativsformen. Respondenten i ytring (2c) bruker derimot samme form av verbet to ganger, og vi ser at det er fordi vedkommende først skisserer en mal for hvordan h*n ville skrevet meldinga, før respondenten kommer med et mer utfyllende eksempel hvor verbet gjentas. Med utgangspunkt i kategoriseringa som er gjort her, vil det i drøftinga være interessant å se videre på om verbet skal kategoriseres innenfor ulike former for kodeveksling, eller om en skal se bort i fra kodevekslingsteorien, og heller regne verbet som et etablert lånord blant disse ungdommene. Denne diskusjonen kommer jeg tilbake til i kapittel 5.

I tillegg til *join* med ulike bøyingsaffiks, finner vi også to andre verb, blant annet i denne ytringa: «Hei, **backer** du kino i morra?». Dette kommer fra verbet «to back» som i utgangspunktet betyr å «ha ryggen til noen», men i denne sammenhengen betyr det «støtter du forlaget om kino». Verbet er satt inn i det norske matricespråket ved å få endelsen *-er* i presens. Et annet verb som ikke kan integreres i det norske matricespråket på samme måte, er «**be**» som står i ytringa: «Kino i morra. 19:15. **be there**». Her bruker respondenten verbet fra engelsk «to be». Det er satt inn i en intersentensiell setning sammen med et engelsk demonstrativ, og er derfor ikke integrert i det norske matricespråket. Første setning i ytringa er på norsk, deretter kommer den intersentensielle vekslinga på engelsk.

Et annet verb fra engelsk som integreres i norsk, er stammen «**chat**» som fremkommer i to ytringer:

- (3) a. Hallais, lurte på om du ville joine kino imorra? Kanskje vi skal se den nye action filmen som kom ut nu nettopp? Den begynner klokka 7 imorra. Vi møtes hos meg så stikker vi direkte til byen. **Chatte**s da bro (N133).
- b. [...] hva **chatter** du om khalia [...] (Ø73).

I ytring (3a) er verbet først integrert i infinitiv som «chatte» og deretter skrevet i passivforma av dette ved å legge til endelsen *-s*. I ytring (3b) ser vi samme type integrering, men at stammen har blitt tillagt endelsen *-er* fra norsk, og verbet står dermed i presens. Dette er såpass integrert i det norske språket at det står i de norske ordbøkene.

Sammenlignet med innslagene over som består av verb, er det også en verbfrase fra engelsk i materialet – «**komon**» fra engelsk *come on*. Denne verbfrasen står i imperativ, og det virker som at frasen er integrert med hensyn til norsk ortografi. Dermed er «come» og «on» integrert i norsk matricespråk til «**komon**» - en lydner måte å skrive frasen på. Selv om ordet ikke står i norske ordbøker, er det ikke et nytt innslag. Det kan være grunn til å tenke at dette er normen for hvordan man skriver frasen blant norsk ungdom.

Tabell 6 viser hvor mange av ytringene med innslag av engelsk som inneholder andre ord/fraser fra engelsk enn verbet *join*. I tabell 4 kunne vi se at nesten 20 % flere ytringer fra Østlandet inneholdt verbet sammenlignet med Nord-Norge. Tabellen under viser at 48 % av ytringene i det nordnorske materialet inneholder andre innslag av engelsk enn verbet *join*, mens 29 % av ytringene fra Østlandet gjør det samme.

	Andre innslag enn <i>join</i> fra engelsk	Totalt antall som veksler til engelsk	Prosent
Østlandet	52	181	29
Nord-Norge	20	42	48

Tabell 6: Andel av vekslinger til engelsk som består av annet enn verbet *join* med norsk bøyingsaffiks

Forekomsten av *join* med endingsaffiks er relativt stor blant de som veksler til engelsk, og det er derfor også interessant å se nærmere på hvor mange som veksler til andre ordklasser enn verb. I det nordnorske materialet er bruken av verbet og andre innslag av engelsk fordelt relativt likt med 52 % og 48 %. I det østnorske materialet er det derimot større forskjell på disse kategoriene med 71 % som bruker verbet, og 29 % som inkluderer andre innslag av engelsk. Dette viser at selv om respondentene i det østnorske materialet overordnet veksler mer til engelsk enn de nordnorske respondentene, er det større grad av veksling mellom språk i det nordnorske materialet om vi trekker ut alle tilfellene av *join*. Disse skal vi se nærmere på i de neste delkapitlene.

4.2.2 Substantiv

I forrige delkapittel så vi at det er en relativ stor andel av engelske verb i materialet. En ordklasse det ikke er like mange innslag av, er substantiv. Noen substantiver kan man også kategorisere som andre ordklasser, som for eksempel at substantivet *bro* her kategoriseres som tiltaleord, og derfor ikke er inkludert i dette delkapitlet. I det østnorske materialet er det tre forekomster av ulike substantiver: **spottet**, **date** og **snacks**. Sammen med disse tre finner vi forekomst av to substantiv i det nordnorske materialet, **movie** og **action**.

- (4) a. bli med på kino på maja. endgame klokken 1800. møtes ved Punami **spottet** (Ø32).
 b. Heiiii, vil du gå på **date** med meg på kino? ;):) Filmen går 1800 i Oslo, så vi kan møtes ved Nasjonaltheateret? (Ø282).
 c. hei, joiner du kino imorgen? vi kan møtes klokka 5 på nathional også kan vi kjøpe **snacks** før (Ø537).
 d. Hallais, lurte på om du ville joine kino imorra? Kanskje vi skal se den nye **action** filmen som kom ut nu nettopp? Den begynner klokka 7 imorra. Vi møtes hos meg så stikker vi direkte til byen. Chattes da bro (N133).
 e. Hei, joine å se [random **movie**] på kino? Dn begynne 20.00 ; Kor å katti ska vi møtes? ; Æ tænkte vi kunne kjøpe nåkka først, så klokka 20.25 på amfi... ; ell ka tænke du? (N77).

I ytringene over varierer det i hvor stor grad substantivene er integrert i det norske matrisespråket. I ytring (4a) bruker respondenten «**spottet**» fra engelsk «a spot» (*en plass*). Her er den engelske stammen «spot» integrert i norsk ved å få endelsen *-et* i bestemt form entall. Dermed tillegges substantivet en endelse som også kategoriserer det som nøytrum (entall *et spot*). Som nevnt har ikke engelsk genus, men substantiv blir tillagt det når de integreres i norsk. Dette substantivet står som en intrasentensiell veksling i ytringa.

De fire neste ytringene består av helt andre importord fra engelsk, nemlig etablerte lånord. I ytring (4c) har respondenten integrert *snacks* i ytringa si. Her ser vi et kjent fenomen ved integrering av substantiver fra engelsk. *Snacks* kommer av det engelske substantivet «snack» som betyr «godbit». Substantivet, nærmere bestemt et etablert lånord fra engelsk, er tatt inn i språket i flertallsforma «snacks» fra engelsk, og det kan se ut til at dette har skjedd slik Sunde (2019, s. 144) har slått fast tidligere, at enkelte substantiver beholder flertallsmarkeringa *-s* som en del av stammen når det integreres i norsk. Dette ordet kan kategoriseres som fremmedord fordi det har beholdt uttale og ortografisk form fra engelsk (Jenstad, 2016, s. 458).

Videre ser vi at «**date**» (4b), «**action**» (4d) og «**movie**» (4e), ikke er integrert i norsk matrise-språk på samme måte som de substantivene som allerede er analysert. «**Date**» og «**action**» er etablerte importord fra engelsk og kan begge kategoriseres som fremmedord fordi de, i likhet med «snacks», har beholdt uttale og ortografisk form fra engelsk (Jenstad, 2016, s. 458). «**Action**» som importord blir brukt i forbindelse med underholdning, og er ofte satt sammen med norske ord som «**action** filmen», men også «**action** serie». «**Movie**» (4e) er derimot ikke et etablert ord i norsk språk fordi vi stort sett heller bruker «film».

4.2.3 Adjektiv

I det østnorske materialet finner vi tre adjektiv – «**keen**» «**epic**» og «**fun**». De to sistnevnte adjektivene brukes bare en gang hver, mens «**keen**» blir brukt av ni respondenter i det østnorske materialet. Et eksempel på dette er: «Hei, er du **keen** på å gå på kino i mrg? [...]». Cambridge Dictionary definerer verbet slik: «very interested, eager, or wanting (to do) something very much» (Cambridge Dictionary, 2022). I tillegg til disse tre adjektivene finner vi ett i det nordnorske materialet, «**random**» som betyr «tilfeldig». Ettersom «**keen**» brukes av ni respondenter, vil jeg inkludere et par eksempler på ytringer som inneholder andre adjektiv underveis i analysen her:

- (5) a. Hei xxx, vil du til kino i morgon? **Epic** film kl 15:00 (Ø173).
b. ey bro, blir du med på kino? it will be **fun** (Ø162).
c. Hei, joine å se [**random** movie] på kino? Dn begynne 20.00 [...] (N77).

I ytringene over står de tre adjektivene i positiv form og er derfor ikke tillagt endelser eller *mer/mest* fra norsk som matrisenspråk. Innslagene i ytring (5a) og (5c) står som intrasentensielle vekslinger, og er med på å beskrive og bidra til meningsinnholdet i setningene de står i. I setning (5b) står innslaget derimot som intersentensiell veksling.

4.2.4 Interjeksjoner

Til nå har vi sett at det er relativt stor forekomst av engelske verb sammenlignet med substantiv og adjektiv. En annen ordklasse som utgjør en stor del av innslag på engelsk, er pragmatiske interjeksjoner.

	Østlandet	Nord-Norge
<i>Engelsk: ulike varianter av «ey»/«ay»</i>	18	5
<i>Engelsk: ulike varianter av «yo»</i>	18	8
<i>Engelsk: ulike varianter av «hey»/«hello»</i>	21	4
<i>Norsk: ulike varianter av «hei», «halla» osv.</i>	38	11
<i>Ingen pragmatiske interjeksjoner</i>	86	14
Totalt antall ytringer	181	42

Tabell 7: Ulike varianter av pragmatiske interjeksjoner i ytringer med innslag av engelsk.

Variasjonen i de pragmatiske interjeksjonene er stor ettersom respondentene varierer i antall grafiske elementer ved at noen for eksempel skriver *yo*, mens andre skriver *yoooo*. Lande (2017, s. 34) trekker frem Schnoebelens (2012) begrep *expressive lengthening* (som Lande oversetter til *ekspressiv forlenging*). Begrepet gjelder tilfeller der flere enn to like bokstaver er skrevet etter hverandre, og at dette språkvalget tydeliggjør den typisk ekspressive funksjonen til slike former (Lande, 2017, s. 34). Respondentene varierer relativt mye ved å skrive flere enn to like bokstaver etter hverandre, og tydeliggjør dermed den ekspressive funksjonen. Det er et bredt spekter i måter å skrive disse interjeksjonene på, og det er ikke relevant for oppgaven å gå nærmere inn på disse variasjonene. Det er tilstrekkelig å kommentere at de tre øverste kategoriene i tabell 7 er engelske pragmatiske interjeksjoner. Disse utgjør 57 av 181 respondenter og tilsvarer omtrent 31 % av respondentene i det østnorske materialet som har engelske innslag i sine ytringer. 21 % bruker norske, mens 48 % av respondentene i det østnorske materialet med innslag av engelsk bruker ikke noen form for pragmatiske interjeksjoner. I det nordnorske materialet bruker 17 respondenter, tilsvarende 41 %, pragmatiske interjeksjoner på engelsk av de som har innslag av engelsk i ytringene sine. I samme gruppe respondenter bruker 26 % norske pragmatiske interjeksjoner, mens 33 % bruker ingen. Også her påvirker konteksten

og skriveoppgavene respondentene i bruk av interjeksjoner i ytringene sine. For mange vil det være naturlig å innlede en slik melding med å si «hei» på ulike måter.

De variantene av pragmatiske interjeksjoner vi enklest kan identifisere som engelsk, er *hello* og *hey*. *Ey/ay* utgjør en egen kategori i *tabell 7* og stammer igjen fra disse to førstnevnte variantene. Her kutter respondentene første bokstav i ordet og danner dermed en variant som kan karakteriseres som slang, og virker mer leken. Dette er et naturlig trekk ved den ungdommelige språkstilen – de språklige innovatørene tar til seg språket og gjør det til sitt eget (Hasund, 2006, s. 9). I tillegg til disse variantene er det også mange som benytter seg av ulike måter å skrive «yo» på. Også dette er en mer slangbasert pragmatisk interjeksjon som kan tenkes å komme fra engelske hiphop- eller rapmiljøer.

Av de som har engelske innslag i ytringene sine, bruker relativt mange respondenter pragmatiske interjeksjoner på engelsk både på Østlandet og i Nord-Norge. Gardner-Chloros (2009, s. 42-43) ser på tre sosiolingvistiske faktorer for hvorfor man kodeveksler til engelsk, og faktoren som er opptatt av språkbrukerne som enkeltpersoner og medlem av grupper, er særlig interessant her. Det er grunn til å tro at respondentene anvender disse pragmatiske interjeksjonene på grunn av identifikasjon med den de skriver til, og at dette er et språklig trekk som mange ungdommer bruker. Det er altså relasjonene og holdningene blant språkbrukerne i disse gruppene som spiller inn her (Gardner-Chloros, 2009, s. 42–43). Innenfor de tre kodevekslingstypene kan alle variantene av pragmatiske interjeksjoner kategoriseres som taggveksling ettersom de er et påheng til setninga. En viktig faktor når man kategoriserer innslag som taggveksling, er at de må kunne tas bort fra setninga uten at det går ut over meningsinnholdet. I ytringene under kan vi se at budskapet om å be en venn med på kino fortsatt står selv om de pragmatiske interjeksjonene tas bort:

- (6) a. **Hey**, blir du med på kino imo klokken 18:00? (Ø103).
- b. **yooo**, lurte på om du ville bli med på kino i morgen rundt 1830 [...] (Ø119).
- c. **yo** bro, Joine du kino klokka 23 (N66).
- d. **Ay** bro blir du med på kino [...] (N143).

I to av ytringene over (6c og 6d) ser vi at de pragmatiske interjeksjonene står sammen med tiltaleord som også er engelske innslag vi ser forekomst av i materialet, og som vi skal se nærmere på i det følgende delkapitlet.

4.2.5 Tiltaleord og engelske forkortelser

Flere av respondentene både i det østnorske og det nordnorske materialet inkluderer ulike former for tiltaleord i ytringa si.

	Østlandet	Nord-Norge
<i>Bro</i>	11	5
<i>Bitch</i>	1	1
<i>Man/mæn</i>	2	0
<i>Babe/bby</i>	2	0
<i>Nigga</i>	1	0
<i>Dude</i>	2	0
<i>Gurl</i>	2	0
Totale antall ytringer	181	42

Tabell 8: Ulike tiltaleord brukt i ytringer med innslag av engelsk fra Østlandet og Nord-Norge.

I ytringene fra Nord-Norge er forekomsten av **bro** størst, mens bare én bruker **bitch**. Andel av ulike tiltaleord brukt i ytringer med innslag av engelsk på Østlandet og i Nord-Norge er henholdsvis 12 og 14 %. Selv om andelen som bruker tiltaleord er noe lavere på Østlandet, er variasjonen i ulike former for tiltaleord større der enn i Nord-Norge. Mens respondentene i Nord-Norge varierer mellom to ulike typer, bruker respondentene fra Østlandet sju ulike tiltaleord, som igjen blir skrevet forskjellig i de ulike ytringene. Det er særlig *man*, *mæn* og *gurl* som skrives ulikt:

- (7) a. **mæn** join kino i morgon. 16:00 saga, ferdig (Ø9).
 b. [...] wallah bro, hva skjer **man** joiner du kino eller? [...] (Ø73).
 c. **Guurrrl** hva skjer? ; Blir du med på kino i mrg og ser Aladdin??? [...] (Ø75).
 d. hei **gurl**. Joiner du kino i mrg halv seks? [...] (Ø153).

I de første ytringene (7a og 7b) bruker respondentene samme type tiltaleord, men skriver disse ulikt. I ytring (7b) er det skrevet på samme måte som på engelsk, mens respondenten i den

første ytringa (7a) har gjengitt ordet ortofont. Det interessante her er likevel at ordet uttales likt i begge ytringene fordi man uttaler *a* i *man* slik man uttaler bokstaven *æ*. I de to siste ytringene (7c og 7d) bruker respondentene samme ord, men i tredje ytring er ordet skrevet med flere bokstaver: **Guurrrl**. Det er vanskelig å si hvorfor respondenten har skrevet ordet slik, men det viser noe Røynealand og Vangsnes (2020, s. 357) poengterer – at digital skriving åpner for normert og standardisert skriftspråk på den ene siden, og kreativ og refleksiv språkbruk på den andre siden. Vi ser i flere eksempler at respondentene tar seg friheten til å være kreativ i tekstproduksjonen. *Gurl* er en slangform på engelsk for ordet *girl*, og er en ekvivalent til ordet *dude*. Til tross for at disse tiltaleorda er kjønnsespesifikke, er det grunn til å tro at begge kan brukes av begge kjønn om begge kjønn. Det ser vi også en respondent gjøre med det kjønnsespesifikke tiltaleordet *bro*: «Halla Elina **bro**, joiner du kino i morra [...]» (Ø317). *Bro* er det tiltaleordet som i størst grad brukes både i materialet fra Østlandet og Nord-Norge. Ordet stammer fra engelsk *bro* som allerede er et slangord i engelsk språk. I likhet med *dude* og *gurl* kan det likevel altså se ut til at *bro* kan brukes om begge kjønn fordi tiltaleordet står sammen med det vi kjenner til som et jentenavn. Vi finner ikke flere tilfeller hvor tiltaleordet står sammen med et navn, så det er vanskelig å slå fast dette.

To andre tiltaleord som brukes en gang hver, er *bitch* og *nigga*. Dette er ord som i utgangspunktet kan tenkes på som negative tiltaleord ut fra måten de tidligere har blitt brukt på. Likevel er det naturlig at de brukes i positiv forstand i ytringene ettersom respondentene inviterer en god venn med på kino. Samtidig bør man være oppmerksom på at dette kan være respondentenes måte å tulle litt med undersøkelsen på, og at det muligens ikke er slik de ville formulert seg i en faktisk situasjon. Det er viktig å nevne at de fleste av tiltaleordene vi ser tilfeller av her, er slangord også i engelsk språk – de blir altså ikke slangord når de settes inn i norske setninger, men kategoriseres som dette også i engelsk språk.

I tillegg til alle de nevnte tiltaleordene bruker også to respondenter i materialet fra Østlandet **babe** og **bby** i ytringene sine. Dette er også positivt ladde tiltaleord hvor **bby** er en forkortelse for *baby*, mens **babe** kan omtales som en modernisert versjon av *baby*. Ingen av tiltaleordene har endelser eller andre morfologiske endringer fra norsk. Sammen med tiltaleordene som alle står som tagger i matrisenspråket, er det to tilfeller av engelske forkortelser i det nordnorske materialet – **btw** og **lol**. Disse står for henholdsvis *by the way* og *laughing out loud* og er satt inn slik i ytringene:

- (8) a. heihei ska vi fære på kino?? hørte Jon wick har fått en ny film. ka du tenke? 6 tida ellr 9? **btw** møtes me rema (N72).
- b. Ey yo, vil du være med på kino i mårra kl. 18???? vi kan møtes på butikken for å kjøpe godteri **lol** (N108).

I likhet med tiltaleordene kan også forkortelsene fra engelsk kategoriseres som taggveksling ettersom de kan tas bort fra ytringa uten at meningsinnholdet endres. Disse integreres ikke i det norske matrisepåskriften.

4.2.6 Flerspråklighet i skolen – sammenligning av to skoler på Østlandet

I materialet fra Østlandet er det to skoler som hver har 27 elever født i 2002, men som skiller seg ut ved at den ene har langt høyere innslag av flerspråklige elever. Ved den ene skolen har seks av 27 oppgitt å ha et annet morsmål enn norsk, mens hele 23 av 27 respondenter ved den andre skolen har det samme. *Tabell 9* viser en kvantifisering av ytringer med engelske innslag for en- og tospråklige på hver skole. På skole 1, som har størst grad av flerspråklighet, ser vi at 23 av elevene er tospråklige og at 12 av disse veksler til engelsk. Videre ser vi at fire elever har norsk som morsmål, og at halvparten av disse veksler til engelsk. På skole 2 ser vi helt andre tendenser. 21 av 27 elever har norsk som morsmål, og seks av disse veksler til engelsk. Videre fremkommer det av tabellen at seks elever har annet morsmål enn norsk, og at en av disse veksler til engelsk.

	Antall ytringer med engelske innslag hos enspråklige	Antall ytringer med engelske innslag hos tospråklige	Totalt antall ytringer med engelske innslag i prosent
Skole 1 – «den tospråklige»	2/4	12/23	52 %
Skole 2 – «den enspråklige»	6/21	1/6	26 %

Tabell 9: Totale og relative verdier for hvor mange av de enspråklige og tospråklige respondentene på skole 1 og 2 som veksler til engelsk

Det er altså tydelig forskjell på de to skolene. Totalt ser vi at 52 % av elevene på den skolen med størst grad av flerspråklighet veksler til engelsk, mens 26 % gjør det samme på skolen med færre antall tospråklige elever. Disse prosentandelene viser oss altså at dobbelt så mange elever ved den flerspråklige skolen veksler til engelsk. Selv om dette er for lave tall til å kunne slå fast

generelle tendenser, kan det være grunn til å tro at høyere grad av flerspråklighet kan være en faktor som fører til at språkbrukere veksler mellom to eller flere språk.

4.3 Skrivesituasjon 2 – lærermelding

Tabellen under viser hvor mange av det totale antallet respondenter som veksler til engelsk i «lærermeldinga».

	Landsdel	Ytringer med innslag av engelsk	Totale tall	Prosent
<i>Skrivesituasjon 2: Lærermelding</i>	Østlandet	1	545	0
	Nord-Norge	0	196	0

Tabell 10: Totale og relative verdier for respondenter som veksler til engelsk i sine ytringer i skrive-situasjon 2

Tabellen over viser hvor mange av det totale antallet respondenter som veksler til engelsk i skrivesituasjon 2. I det nordnorske materialet har ingen av respondentene innslag av engelsk i meldinga si til læreren. I materialet fra Østlandet har én respondent innslag av engelsk. I tillegg er det viktig å påpeke at denne respondenten henger seg opp i noe som har med formuleringa av skriveoppgaven å gjøre, og det er i kommentaren til dette at respondenten veksler til engelsk, ikke i selve svaret på oppgaven. Oppgavens ordlyd var som følger: «Skriv en melding til læreren din der du gir beskjed om du ikke kommer på skolen fordi du har blitt syk. Fortell hvor lenge du tror du blir borte». Respondenten kommenterer: «Burde ha vært at etter om i setningen over. **Shame on you.** ; Jeg er syk og kommer derfor ikke på skolen i dag» (Ø191). Her ser vi innslag av intersentensiell veksling i den uformelle kommentaren til forfatteren av oppgaven.

Vi kan slå fast at ingen av respondentene veksler mellom norsk og engelsk i meldinga til læreren, og det kan være flere grunner til dette. Det er blant annet avgjørende her at MPSM-undersøkelsen er gjennomført i en skolekontekst. Relasjonen mellom lærer og elev skaper en formell kontekst hvor elevene tilpasser språket sitt til at læreren er mottakeren. Fevang (2021, s. 32) fant i sin studie av elever og norsklæreres holdninger til anglisismebruk, at elevene unngår anglisismer i skoletekster fordi de har en forståelse av at det ikke passer seg, og at det ikke er lov. Til tross for at dette gjelder skoletekster som for eksempel innleveringer o.l., er det grunn til å tro at den sterkt normative tilnærminga skolen har til språkbruk og skriving, gjør at elevene også tar dette inn i den generelle kommunikasjonen med lærerne. Det er viktig å påpeke at

Fevangs (2021) studie gjaldt norsklærere, og at disse kanskje i større grad enn andre lærere er opptatte av bevaring av det norske språk, og at man skal bruke norsk når man kan og engelsk når man må. I tillegg ble undersøkelsen gjennomført i videregående skoler hvor det er grunn til å tro at elevene har en viss forståelse for at deres ungdomsspråk og bruk av slang, kan virke fremmed og uforståelig for enkelte lærere. Det kan virke som at de forstår at de må tilpasse seg, og at de ikke nødvendigvis tilpasser seg ut fra generasjonskiller, men ut fra den sosiale alderen de opplever hos lærerne de blir kjente med.

4.4 Engelsk som matrisespråk

I oppgaven er fokuset særlig lagt på norsk som matrisespråk, men siden jeg i arbeid med materialet generelt var interessert i bruk av engelsk, ønsker jeg å se på de få ytringene i materialet hvor engelsk står som matrisespråk, altså når ytringene i sin helhet er skrevet på engelsk. Dette gjelder fire ytringer fra skrivesituasjon 1 og tre ytringer fra skrivesituasjon 2.

4.4.1 *Skrivesituasjon 1 – kinoinvitasjon*

Tre av de fire ytringene er fra materialet fra Østlandet, mens én ytring er fra materialet fra Nord-Norge.

- (9) a. Hey, are you free tomorrow? There's this movie at the cinema that goes around 18:00m we can meet by the entrance (Ø79; morsmål norsk)
- b. You wanna go watch a movie tomorrow? If so, meet me at the theatre like 8pm (Ø95; morsmål tsjetsjensk)
- c. You down for John Wick tomorrow? We could meet around 18:00 outside the theatre (Ø294; morsmål norsk)
- d. Helloooo ; my dear friend ; Will we go cinema tomorrow? ; If yes, what time than? ; And wereee? (N8; morsmål russisk)

Her er det relevant å se på respondentenes morsmålsbakgrunn for å forstå bruken av engelsk. Ytring (9a) og (9c) er skrevet av respondenter med norsk som morsmål, mens ytring (9b) og (9d) er skrevet av respondenter med annet morsmål enn norsk – tsjetsjensk (9b) og russisk (9d). Hva som kan være grunnen til at respondentene utelukkende formulerer seg på engelsk, kommer jeg tilbake til i kapittel 5.

4.4.2 Skrivesituasjon 2 – lærermelding

I motsetning til ytringene i delkapitlet over, er alle ytringene under skrevet av respondenter med norsk som morsmål. De er også fra materialet fra Østlandet, noe som viser oss at ingen av respondentene i materialet fra Nord-Norge har skrevet meldinga til læreren på engelsk.

- (10) a. Hello! I will not be coming to school today due to the flu, i have a feber so i dubt i will be coming to school tomorrow either, but i will hopefully be back in a few days, and will deliver my note of absence when i am back:) (Ø292; morsmål norsk)
- b. Hi. I've caught a cold during the weekend and believe I will be staying home for a couple of days. I am probably back in 4 days, as it's just a small fever (Ø294; morsmål norsk)
- c. Hello! ; I will not be attending school today as I am sick. ; I will hopefully be back to school on Wednesday ; Sorry (Ø295; morsmål norsk)

I tillegg til morsmålet er en annen viktig faktor her at de tre respondentene er elever ved samme skole og klasse på Østlandet. Tre av 20 elever i klassen har dermed skrevet hele meldinga på engelsk. Både morsmålet og det faktum at respondentene er en del av samme klasse, diskuteres nærmere i kapittel 5.

5 Diskusjon

Målet med kapittel 5 er å svare på den todelte problemstillinga som ble presentert i kapittel 1 ved å drøfte de sentrale funnene i lys av relevant teori. Jeg gjentar her problemstillinga hvor jeg ønsker:

1) å undersøke mulige forskjeller i grad av engelske innslag i digital skriving mellom ungdommer på Østlandet og i Nord-Norge; 2) å undersøke i hvilken grad ungdom har innslag av engelsk i to ulike skrivesituasjoner.

I kapittel 5.1 vil jeg drøfte første del av problemstillinga. I kapitlet vil jeg se på en overordna sammenligning av landsdelen før jeg går videre inn på å diskutere variasjonsmønstre for ordklassene jeg fokuserte på i kapittel 4. Her vil også diskusjonen om lån versus kodeveksling trekkes inn. I kapittel 5.2 vil oppmerksomheten rettes mot kontekstenes betydning, og i hvilken grad ungdom har innslag av engelsk i de to ulike skrivesituasjonene.

5.1 Engelske innslag i digital skriving blant ungdom på Østlandet og i Nord-Norge

I den overordna sammenligninga av Østlandet og Nord-Norge kommer det frem i *tabell 3* at 33 % av respondentene fra Østlandet har innslag av engelsk, mens andelen for Nord-Norge er 21 %. Alle skolene i materialet fra Østlandet befinner seg i området rundt Oslo, mens flere av skolene i materialet fra Nord-Norge ligger ute i distriktet. Mens en tidligere var mer opptatt av hvordan en kunne se forskjeller i urbane og mer rurale områder, har utviklinga av teknologiske nyvinninger gjort at mobilitetstermen har en helt annen betydning enn tidligere. Ifølge Hårstad og Opsahl (2013, s. 26) fører dette, gjennom for eksempel sosiale medier, til at langt flere opplever språkmøter i hverdagen. Den teknologiske utviklinga synliggjør at ungdom i både bygd og by i like stor grad eksponeres for språklige impulser fra engelsk som følge av mediekonsumet de opplever. Påvirkninga fra den angloamerikanske kulturen kommer til syne i de ulike innslagene av engelsk vi finner i materialet, og det er derfor interessant å se hvordan de språklige impulsene har likhetstrekk eller varierer på Østlandet og i Nord-Norge. Som tidligere nevnt er det særlig interessant å trekke inn begrepet *mental urbanisering* som Hårstad og Opsahl (2013, s. 29) nevner. Det innebærer bestemte endringer i folks verdigrunnlag; i deres normer, verdier, levesett og sosiale preferanser. En trenger ikke lengre dra til byen for å finne denne formen for urbanisering siden den ikke fokuserer på urbanisering i strukturell, demografisk forstand (Hårstad & Opsahl, 2013, s. 29). En viktig forutsetning for *mental urbanisering* er den massive globaliseringa vi har sett de siste tiårene. Med dette følger uttrykket «globalt språk»

(Mæhlum, 2020, s. 157). Til tross for at det ikke finnes en etablert, entydig definisjon av denne termen, ser mange ut til å ha samme oppfatning; det finnes bare ett kvalifisert objekt for en slik betegnelse i verden i dag – engelsk, eller mer presist angloamerikansk. Språket har en posisjon som gjør at det i dag brukes av verdens befolkning for å dekke kommunikative behov utover nasjonal kontekst angloamerikansk (Mæhlum, 2020, s. 157). Impulsene fra det engelske språket og de angloamerikanske subkulturene er dermed sentral i den mentale urbaniseringa som Hårstad og Opsahl (2013, s. 29) argumenterer for.

Den tidligere urban-rural-dikotomien står altså ikke like sterkt som argument i forskning på språklige variasjon i ulike landsdeler. Mental urbanisering gir oss derfor grunnlag til å tro at vi i like stor grad finner språklige innovatører blant ungdom i Nord-Norge som på Østlandet. Det som likevel kan være årsaken til at nesten 20 % flere respondenter har innslag av engelsk på Østlandet, er at vi ofte finner større grad av flerspråklighet rundt de største byene. Av de respondentene som har innslag av engelsk, er 14 % fra Nord-Norge og 29 % fra Østlandet to- eller flerspråklige. Det kan derfor være grunn til å tro at flerspråklighet kan være en avgjørende faktor her. For å undersøke betydninga av flerspråklighet, sammenlignet jeg i delkapittel 4.2.6 to flerspråklige skoler på Østlandet. Sammenligninga måtte gjøres av to skoler innenfor samme landsdel ettersom de seks flerspråklige elevene fra Nord-Norge var spredt på flere ulike skoler. Skole 1 (se *tabell 9*) ligger et stykke utenfor Oslo, mens skole 2 ligger i selve byen, og mer presist på østkanten av byen. Et interessant aspekt her er at skole 2 altså ligger i den delen av byen hvor størstedelen av innvandrerbefolkninga bor (Svendsen, 2021, s. 247). Dette styrker påstanden om at grad av to- og flerspråklighet spiller inn på hvor mange som har innslag av engelsk, ettersom graden av flerspråklighet naturligvis er stor der størstedelen av innvandrerbefolkninga bor. På skole 2 har 52 % av respondentene innslag av engelsk, mens på skole 1 er denne andelen på 26 %. Vi ser altså at dobbelt så mange kombinerer norsk og engelsk der graden av flerspråklighet er størst.

Hasund (2006, s. 47) nevner noen interessante funn fra den skriftlige UNO-slangundersøkelsen⁴ i de nordiske landene Norge, Sverige, Danmark og Finland. I undersøkelsen så

---

⁴ Slangundersøkelsen er en del av det nordiske forskningsprosjektet Språkkontakt og Ungdomsspråk i Norden (UNO). Formålet var å undersøke og sammenlikne nordiske ungdommers talespråk og uformelle skriftspråk. Målsettingen er å kartlegge i hvilken grad ungdomsspråket i Norden forandres, dels som en følge av internasjonal (særlig engelsk) påvirkning, dels som en følge av internordiske kontakter

de på slang både fra engelsk og andre fremmedspråk. I resultatene for både Norge og Sverige var bare to til tre prosent lånord fra andre fremmedspråk enn engelsk, først og fremst fra arabisk, berbisk og tyrkisk. Det interessante i resultatene fra undersøkelsen er likevel at konsentrasjonen av disse ordene var størst i hovedstedene hvor det har utviklet seg egne talemålsvarianter. Disse har utspring fra de multietniske miljøene, og vi omtaler det gjerne som multietnolektisk stil (Hasund, 2006, s. 47). Vi ser altså at flerspråklighet har betydning for grad av lånord og slang for både engelsk og andre fremmedspråk. Hasund (2006, s. 48) nevner også Ulla-Britt Kotsinas' skille mellom to ulike typer språkkontakt – kulturell og direkte. Den kulturelle ligner mye på det Preisler (1999, s. 225) omtaler om engelsk nedenfra, og innebærer påvirkning og kulturelle impulser som kommer gjennom litteratur, media, musikk og mote. Det er dette vi ofte er opptatte av når vi snakker om påvirkninga fra den angloamerikanske kulturen. I tillegg til kulturell språkkontakt ser vi også på direkte språkkontakt der det forekommer langvarig og direkte kontakt mellom mennesker som snakker ulike språk (Hasund, 2006, s. 47). Det kan se ut til at denne direkte språkkontakten enklere oppstår i de store byene, hvor det er større variasjon av ulike varieteter. Dette understøtter igjen det vi ser i funnene fra denne studien; at det er større innslag av engelsk i empirien fra Østlandet som følge av en større andel flerspråklige respondenter. Det er viktig å nevne at den faktoren som utgjør dette er verbet *join*, et lånord fra engelsk. Det er derfor ikke lånord fra den multietnolektiske stilen som fører til dette i empirien for denne undersøkelsen. Engelsk kan muligens se på som et felles språk som ungdom med ulike etniske bakgrunner identifiserer seg med, noe som kan være grunnen til at *join* i stor grad bidrar til forskjellen på andel engelskinnslag mellom Østlandet og Nord-Norge.

I diskusjonen under er det «kinoinvitasjonen» jeg først tar for meg, før jeg senere kommer tilbake til diskusjonen av funnene i «lærermeldinga». Et svært interessant funn i sammenligning av Østlandet og Nord-Norge, er den høye forekomsten av *join*. I empirien fra Østlandet har 71 % av de som veksler til engelsk, integrert verbet i ytringa si. Andelen for det samme fenomenet i Nord-Norge, er 52 %. Som vi så i analysekapitlet (kapittel 4), integreres verbet i norsk matricespråk ved å tillegges morfologi fra norsk, og respondentene integrerer verbet i infinitiv og presens. I tillegg bruker de verbet i imperativsformen – en form vi ikke kan konstantere er morfologisk integrert, fordi det er formsammenfall. Når forekomsten av verbet er så høy, åpner det for en interessant diskusjon; kan innslaget regnes som kodeveksling eller lån? Kodeveksling gjelder spontane og tilfeldige vekslinger mellom språk i en samtale (Sunde, 2019, s. 45). Det er vanskelig å si noe om språkbrukernes generelle bruk av verbet ettersom vi bare kan ta utgangspunkt i denne ene skrivesituasjonen, men tendensene, hvor vi ser høy forekomst av dette

generelt i utsnittet av materialet, gir oss grunn til å tro at dette ikke er like spontant og tilfeldig som andre vekslinger i empirien. Siden lånord er ord som har blitt tatt opp i mottakerspråket over tid (Sunde, 2019, s. 45), kan det tenkes at dette er tilfellet for *join*. Ut fra de relativt høye prosentandelene virker det som at ordet integreres naturlig blant mange av ungdommene når de er i kontakt med jevnaldrende.

Den høye forekomsten av *join* bidrar til at vi finner størst grad av engelske innslag i materialet fra Østlandet. Om vi studerer materialet videre og tar ut innslagene av *join*, er det derimot større andel engelskinnslag i materialet fra Nord-Norge. I *tabell 6* ser vi nemlig at uten *join* har 29 % av respondentene fra Østlandet engelske innslag, mens det samme gjelder 48 % av respondentene fra Nord-Norge. I Nord-Norge er altså prosentandelene slik; 52 % av de som har engelske innslag, bruker *join*, mens 48 % har andre innslag. På Østlandet er denne fordelingen annerledes med 71 % som bruker *join*, og 29 % som bruker andre innslag. Dette viser oss at verbet er en viktig faktor i materialet, noe som igjen kan understøtte argumentasjonen om at dette kan regnes som et lånord blant ungdom både på Østlandet og i Nord-Norge.

Når vi beveger oss videre til andre ordklasser, er diskusjonen om kodeveksling og lån fortsatt interessant. Av de fem engelske substantivene i materialet, er tre ord allerede etablerte lånord – *date*, *snacks* og *action*. Innslagene kommer fra engelsk, men er etablerte i norsk språk, og veksles derfor ikke inn på samme måte som mer tilfeldige og spontane innslag fra engelsk. I materialet kan dette for eksempel være **spottet** og **movie**. Disse substantivene står som intrasentensielle vekslinger. I tillegg til substantivene er adjektiv en av ordklassene vi finner minst forekomst av. Adjektivene er ikke integrert i norsk matricespråk ved å tillegges morfologi. Alle adjektivene står som intrasentensielle vekslinger i ytringene bortsett fra ett adjektiv som står som intersentensiell veksling sammen med tre andre engelske ord – «it will be **fun**» (Ø162). Det er særlig ved integrering av verb, substantiv og adjektiv at innholdsmorfem fra engelsk settes inn i matricespråket og blir skrevet med bøyingsaffiks på norsk, noe som innebærer en strukturell asymmetri mellom de to språkene som kombineres (Sunde, 2016, s. 138).

I «kinoinvitasjon» er det naturlig at respondentene formulerer seg på måter en vanligvis gjør for å starte en samtale. Dette bidrar til at respondentene i stor grad bruker pragmatiske interjeksjoner på engelsk. De engelske pragmatiske interjeksjonene vi så på i delkapittel 4.2.4, brukes av 32 % av de som har engelske innslag i empiri fra Østlandet, og av 41 % fra Nord-Norge. Til tross for at forekomsten av denne ordklassen er relativt stor, er det et bredt spekter av variasjon

i hvilke interjeksjoner respondentene bruker, og det er derfor vanskelig å si at interjeksjonene er noe annet enn kodeveksling, og nærmere bestemt taggveksling. Det samme gjelder tiltaleordene som 21 respondenter fra Østlandet og seks respondenter fra Nord-Norge, som har engelske innslag i ytringene sine, bruker. Disse står som taggvekslinger, og ettersom respondentene bruker ulike tiltaleord, er det ikke grunn til å tro at disse har etablert seg som lånord i norsk språk. Andre taggvekslinger er engelske forkortelser som det kun er to forekomster av, *btw* og *lol*.

5.2 Engelske innslag i to ulike skrivesituasjoner – kontekstenes betydning

Andre del av problemstillinga handler om hvordan innslag av engelsk i respondentenes ytringer varierer mellom «kinoinvitasjon» og «læremeldinga». Forskningsdesignet i MPSM-undersøkelsen legger opp til å studere hvordan konteksten til de ulike skrivesituasjonene vil påvirke hva respondentene svarer. Vi ser at respondentene, som mennesker i alle aldre og situasjoner, tilpasser språkbruken etter hvem de kommunisere med, hva de snakker om og i hvilken kontekst de befinner seg i. Dette er avgjørende faktorer i hverdagslige samtaler, men det ser ut til at det også er relevant i digital skriving (jf. f.eks. Hårstad, 2021 og Røyneland & Vangsnes, 2020). Begge skrivesituasjonene jeg har tatt for meg, kan kategoriseres som private, sammenlignet med de to skrivesituasjonene som ble valgt bort, hvor respondentene skulle skrive på en mer offentlig plattform. Selv om begge skrivesituasjonene er private, skiller de seg fra hverandre ved at «kino-invitasjonen» er mindre formell enn «læremeldinga». Denne forskjellen gjorde det naturlig å forvente en forskjell på hvor mange innslag av engelsk en kunne se i de to skrivesituasjonene, siden kombinerings av to eller flere språk skaper et uformelt språk. Det er naturlig at ungdom veksler mer til engelsk i kommunikasjon med jevnaldrende enn i en melding til læreren. Dette handler om at ungdom til en viss grad kan sies å ha en egen språklig stil. Hasund (2006, s. 9) nevner typiske trekk vi tenker på ved ungdommers språklige stil, både at de bruker slangord, «småord» eller «fyllord», og at de banner mye. I tillegg nevner hun at de ofte beskyldes for å ukritisk plukke opp engelske ord og uttrykk. Disse nevnte oppfatningene av ungdommelig språkstil har gjennom forskning blitt både bekreftet og avkreftet – rett og slett fordi ungdomsspråket er svært variert, og at det derfor er vanskelig å definere. Man bør være forsiktig når man går frem for å si hva ungdomsspråk er, særlig fordi denne gruppa av språkbrukere ofte blir utsatt for negative holdninger og stereotypier (Hasund, 2006, s. 10).

Når det gjelder ungdommens holdninger, trekker Hasund (2006, s. 45) frem at holdningsundersøkelser viser at ungdom er mer positivt innstilt til den fremmedspråklige innflytelsen, og særlig den angloamerikanske innflytelsen, enn eldre (Hasund, 2006, s. 45). Denne gruppa

språkbrukere er derfor gjerne hovedmålgruppa for språkholdningskampanjer for Norsk språkråd (nå: Språkrådet). Det at ungdom som språkbrukere er mer positivt innstilt til den fremmedspråklige innflytelsen, kan kanskje også sees i sammenheng med at de i større grad enn tidligere har vokst opp med denne innflytelsen, og at det derfor ikke er fremmed for dem. Vi ser blant annet at det virker å være større grad av engelske innslag ved skoler hvor det er høy grad av flerspråklighet. Det kan virke som at kommunikasjonen mellom ungdom i disse områdene påvirkes av at språkbrukerne har ulike morsmål, og at de kanskje derfor kombinerer flere språk når de snakker og skriver til hverandre.

Det faktum at ungdommene bruker mer engelsk i kommunikasjon med en jevnaldrende enn med læreren, kan henge sammen med språkbrukernes identitet. Vi ser på identitet på to ulike måter; at man er *den samme som seg selv*, altså at man har en personlig identitet som er unik og forskjellig fra andre, men også at *man er den samme som andre* (Hasund, 2006, s. 33). Denne sosiale identiteten eller den kollektive identiteten, gjør at språkbrukerne tilpasser seg mottakeren for å signalisere at man er del av samme fellesskap. Vi blir, gjennom språklig samhandling, sosialisert inn i ulike språklige fellesskap helt fra vi er barn og lærer morsmålet. Hasund (2006, s. 34) vektlegger særlig at dette språklige fellesskapet er basert på geografisk tilhørighet – at vi tilegner oss nasjonalspråket og en dialekt. Et annet viktig aspekt er likevel at mental urbanisering kan spille inn her ved at vi ikke lengre bare kan vektlegge det geografiske, men også må ta hensyn til alle de språklige impulsene vi får når vi ser bort fra geografiske grenser. Det er særlig interessant å reflektere over hvordan påvirkninga fra digitale plattformer ikke bare bidrar til at ungdom har en egen språklig stil, men også at påvirkninga fra den angloamerikanske kulturen kanskje gjør at trekk ved denne språklige stilen skaper større avstander mellom ungdommenes språk og de voksnes språk. Som tidligere nevnt (i delkapittel 3.3) fant Fevang (2021, s. 32) i sin studie at flere elever tror at norsklæreren ikke forstår alle anglisismene de trekker inn i språket, og at de derfor tilpasser skrivestilen. Selv om dette var en studie som særlig fokuserte på norsklærere, er det grunn til å tro at denne problematikken kan gjelde flere lærere. Man bør likevel være forsiktig med å lage skiller ut fra generasjoner og dermed biologisk alder, ettersom dette kan handle mer om sosial alder og hvem ulike språkbrukere identifiserer seg med. Kanskje finner vi voksne i visse storbymiljøer som tidvis formulerer seg ganske likt som ungdommene gjør i sine kinoinvitasjoner, noe som kan forklares med at stilistisk variasjon i ulike praksisfellesskap kan være langt viktigere enn alder.

De stilistiske tilpasningene respondentene gjør, henger tett sammen med det Bell (1984, s. 159) kaller *audience design*. Ut fra skriveoppgavene respondentene har fått, vil de gjøre ulike til-

pasninger knyttet til konteksten og deres tenkte mottaker. Disse tilpasningene kan for eksempel innebære at respondentene kodeveksler. Dette ser vi i materialet ved at de tilpasser seg sitt tenkte publikum ved å i relativt stor grad veksle til engelsk i «kinoinvitasjonen», sammenlignet med «læremeldinga» hvor de tilpasser seg ved å ikke bruke slike innslag. I tillegg til dette peker Bell (1984, s. 197), som nevnt, også på «ikke-adressat-faktorer». Disse faktorene innebærer at tema og kontekst kan ha en indirekte effekt på hvordan vi snakker. Han argumenterer for at vi har ulike assosiasjoner knyttet til ulike settinger, og at vi med bakgrunn i dette endrer stil ut fra tema og kontekst. Disse «ikke-adressat-faktorene» er særlig aktuelle når vi ser på respondentenes skrivestil i «læremeldinga». Konteksten har en indirekte effekt her ved å være en skolekontekst som elevene opplever som mer formell enn «kinoinvitasjonen». Relasjonen mellom lærer og elev påvirker respondentene indirekte til å for eksempel ikke kodeveksle. Mens Bell (1984) i størst grad fokuserer på talesituasjoner, kan vi overføre dette til tekstproduksjon på digitale plattformer ved å anta at ulike tenkte skriveoppgaver på ulike tenkte plattformer kan assosieres med ulike adressater (Røyneland & Vangsnes, 2020, s. 364-365). En del av konteksten og det å tilpasse seg mottakeren sin er i skolekonteksten tett knyttet til relasjonen mellom lærer og elev. Gardner-Chloros (2009, s. 42–43) presenterer som nevnt (i delkapittel 2.2.4) tre sosiolingvistiske faktorer som spiller inn på hvorfor språkbrukere veksler mellom og kombinerer flere varieteter. I den første faktoren ser Gardner-Chloros (2009) på faktorer som er uavhengige av taleren og omgivelsene som varietetene brukes i, og som påvirker alle som bruker varietetene i et bestemt samfunn. I «skolekonteksten» kan det for eksempel være interessant å diskutere hva maktrelasjoner mellom elev og lærer, men også mellom voksne og ungdom generelt har å si. I materialet finner vi en respondent som bruker engelsk i svaret på skriveoppgave 2. Det som likevel er interessant her er at respondenten, som tidligere nevnt, ikke brukte engelsk i svaret på selve skriveoppgaven, men som en reaksjon på en skrivefeil i oppgaven de fikk utdelt – «burde ha vært at etter om i setningen over. **Shame on you.** ; Jeg er syk og kommer derfor ikke på skolen i dag.» (Ø191). Her kan det virke som at maktrelasjonen mellom eleven og de voksne som har utformet undersøkelsen, blir utfordret og at eleven tør dette fordi h*n oppdager en «svakhet» hos voksenpersonene. Maktrelasjonen mellom lærer og elev kan derimot oppleves å være opprettholdt ettersom elevene ellers er formelle og unngår engelsk i «læremeldinga».

Den markante forskjellen mellom respondentenes språkvalg i «kinoinvitasjonen» og «læremeldinga» kan også sees i funn gjort i en masteroppgave skrevet våren 2022 av min medstudent Larsen. Oppgaven baserer seg som nevnt på samme materialet jeg har sett på, men studerer

variasjonsmønstre for markering av palatalitet i dialektskriving. I denne oppgaven fant hun at respondentene i større grad bruker dialekt i «kinoinvitasjonen» sammenlignet med «læremeldinga» (Larsen, 2022, s. 22). Vi kan altså slå fast at respondentene helt klart tilpasser språket sitt til de ulike situasjonene.

I oppgaven ligger tyngden hvordan engelske innslag integreres i norsk som matrisepråk. Likevel så jeg i kapittel 4.4 på engelsk som matrisepråk, ettersom det finnes noen forekomster av dette i empirien. Når det gjelder «kinoinvitasjonen» så vi i delkapittel 4.4.1 at fire respondenter formulerer hele ytringer på engelsk. Her valgte jeg å inkludere informasjon om respondentenes morsmål ettersom det kan være en faktor som kan fortelle noe om hvorfor respondentene gjør disse språkvalgene. Her kommer det frem at to av de fire respondentene har annet morsmål enn norsk, tsjetsjensk og russisk, mens de to andre har norsk som morsmål. I delkapittel 4.4.2 ble det presentert at tre ytringer fra «læremeldinga» er skrevet på engelsk. Fordi det kom frem at to av de fire respondentene som skrev engelsk i «kinoinvitasjonen» hadde annet morsmål, tenkte jeg at kanskje disse også skrev meldinga til læreren på engelsk. Dette viser det seg at de ikke gjør – de skriver engelsk til en god venn og norsk til læreren. Bruk av engelsk som matrisepråk viser seg derfor ikke å handle om eventuelt manglende norsk-kunnskaper hos disse respondentene. En annen viktig faktor her er vår manglende informasjon om respondentenes tenkte mottaker. Om de tenkte mottakerne deres ikke har gode norsk-kunnskaper, kan det være grunnen til at respondentene skriver «kinoinvitasjonen» på engelsk.

Det som er særlig interessant for de tre ytringene hvor respondentene har formulert seg utelukkende på engelsk i «læremeldinga», er at elevene gjør valg i produksjonen av tekst som vi er uvitende om. Skolekonteksten kan i denne situasjonen for eksempel påvirke hvilken lærer elevene ser for seg som sin tenkte mottaker. En tenkt mottaker kan for eksempel være engelsklæreren, og at det er derfor de formulerer seg på engelsk. Dette argumentet forsterkes av at de tre respondentene dette gjelder, er elever i samme klasse. Kanskje kan undersøkelsen ha blitt gjennomført i en engelsktime, og at dette har fått elevene til å se for seg engelsklæreren som tenkt mottaker.

Det er også viktig å påpeke at av til sammen 741 respondenter totalt i materialet fra Østlandet og Nord-Norge, er det tilnærmet ingen som skriver hele ytringer på engelsk. Det er likevel interessant at flere av de som skriver hele ytringer på engelsk har norsk som morsmål. Dette særlig med tanke på alle respondentene som har annet morsmål enn norsk, likevel skriver på

norsk. I tillegg er det et knippe respondenter som har engelsk som morsmål, men alle disse skriver ytringene sine på norsk i begge skrivesituasjonene.

6 Avslutning

I dag er ikke engelsk lengre et fremmed språk i Norge, noe vi særlig ser i både skrift- og talespråk hos ungdom, også i materialet for denne undersøkelsen. Det er i stor grad den anglo-amerikanske kulturens dominans de siste 70 årene som har bidratt til denne påvirkninga, men vi ser også at et stadig mer flerkulturelt samfunn har en stor rolle her (Sunde, 2019, s. 1). I denne avhandlinga har jeg undersøkt i hvor stor grad ungdom fra Østlandet og Nord-Norge har innslag av engelsk i deres digitale skriving, og hvordan denne forekomsten er ulik i de to landsdelene. I tillegg har jeg sett på hvordan kontekster spiller inn på ungdommers språkvalg, og dermed grad av engelskinnslag i «kinoinvitasjon» og i «læremeldinga». Funnene i oppgaven er mitt bidrag til den faglige samtalen på feltet, og er med på å forsterke at globalisering og mental urbanisering visker ut geografiske grenser med tanke på engelsk påvirkning på det norske språket. I tillegg viser funnene et markant skille når det gjelder engelske innslag i formelle og uformelle kontekster, noe som underbygger teorien om at ungdommer gjør stilistiske tilpasninger avhengig av mottakere.

Denne undersøkelsen av engelske innslag i digital skriving er forholdsvis avgrenset, og underveis har det derfor kommet opp flere ideer til videre forskningsprosjekter innenfor samme felt. For det første hadde det vært interessant å gjøre lydopptak av «ekte tale» for å sammenligne hvordan innflytelsen fra engelsk er lik eller varierer mellom skrift- og talespråk. Dette er særlig interessant nå som digital skriving utgjør en stadig større del av tekstproduksjonen vår (Hårstad, 2020, s. 143). Vil vi finne at muntlig språk i stor grad samsvarer med det skriftlige i uformelle kontekster på digitale plattformer? Vi uttrykker oss svært mye gjennom talespråket vårt, men ettersom digital skriving altså utgjør en stadig større del av vår tekstproduksjon, hadde det vært interessant å sammenligne dette. For det andre ville det vært interessant å gå enda bredere til verks ved å inkludere materialet fra andre landsdeler, og på denne måten i større grad kunne generalisere bruk av engelske innslag til å gjelde «norsk ungdom». Noe av dette skulle jeg gjerne ha undersøkt selv i forbindelse med avhandlinga, men på grunn av rammene for prosjektet, måtte jeg gi slipp på enkelte ideer.

Det har vært givende å studere ungdommers språkvalg i digital skriving samtidig som jeg har vært norsklærer på studiespesialiserende for vg1 og vg2. På vg2 har elevene nylig jobbet med nyere språkhistorie, og tre av 18 elever valgte å se på hvordan engelsk påvirker norsk språk. For disse elevene munnet læringsaktivitetene ut i en presentasjon om temaet. Underveis i presentasjonen vekslet de tre elevene naturlig mellom norsk og engelsk en rekke ganger. Dette

var intrasentensielle vekslinger og elevene reagerte selv spontant med latter på at de faktisk brukte disse engelske ordene, sett i lys av temaet de presenterte. Presentasjonene var muntlige, men innslagene synliggjør likevel en tendens. Det er interessant å jobbe med tema som er livsnære for elevene, og som kan bidra til bevissthet og refleksjon rundt eget språk. For noen elever kan dette også bidra til nysgjerrighet med tanke på språkendringer gjennom historien.

Materialet for det som er analysert i denne oppgaven kan for noen virke smalt. For meg som fremtidig lektor er det interessant å bli kjent med de mange perspektiver og interessante teorier som kan knyttes opp til dette. Mine fremtidige oppfatninger av «smale» tema vil sees i lys av det jeg har funnet gjennom denne prosessen. Det som kanskje fremstår som umiddelbart «enkelt» må undersøkes grundig før man trekker konklusjoner – om man i det hele tatt kan konkludere når det gjelder ulike forhold knyttet til språk. Disse tankene er noe jeg ser på som verdifulle å implementere i læringsarbeidet. De er både interessante og relevante med tanke på opplæringens verdigrunnlag i Fagfornyelsens overordna del, som blant annet sier at elevene skal utforske og læres opp til kritisk tenkning.

Referanseliste

- Andersen, G. (2006). Engelske importord i norsk. *Språknytt*, 34(3), 27-32. Hentet fra: [Språknytt 3/2006 \(sprakradet.no\)](https://www.sprakradet.no/3/2006)
- Andersen, G. & Graedler, A.-L. (2020). Morphological borrowing from English to Norwegian: The enigmatic non-possessive -s. *Nordic Journal of Linguistics*, 43, 3-31. Hentet fra: <https://doi.org/10.1017/S0332586520000037>
- Bell, A. (1984). Language style as audience design. *Lang. Soc.*, 13(2), 145-204. Hentet fra: [Language Style as Audience Design ocamn JSTOR \(uit.no\)](https://www.jstor.org/stable/2709123)
- Cambridge Dictionary. (u.å.). I *Cambridge Dictionary*. Hentet 20. april 2022 fra: [KEEN | definition in the Cambridge English Dictionary](https://www.cambridge.org/keens-definitions)
- Evjen, L. R. (2011). *æ sitt med klump i halsen når æ skriv det hær: Dialekt i skriftspråket i debattforum knytt til tre norske nettaviser* (Masteroppgave). Norges arktiske universitet, Tromsø.
- Fevang, S. (2021). *Norsklæreren i skvis. En kvalitativ studie av elever og læreres syn på anglismer* (Masteroppgave). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim.
- Gardner-Chloros, P. (2009). *Code-switching*. Cambridge University Press.
- Graedler, A.-L. (1997). Engelske lånord i bølger og drypp. *Språknytt* 3, s. 1–4. Hentet fra: [Engelske lånord i bølger og drypp \(sprakradet.no\)](https://www.sprakradet.no/engelske-lanord-i-bolger-og-drypp)
- Graedler, A.-L. (2002). Engelske lånord i norsk 1950-2000. *Språknytt*, 30 (3-4), s. 14-17. Hentet fra: [Språknytt 3-4/2002 \(sprakradet.no\)](https://www.sprakradet.no/spraknytt-3-4-2002)
- Graedler, A.-L. & Johansson, S. (1997). *Anglisimeordboka: engelske lånord i norsk*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Hanssen, E. (2010). *Dialekter i Norge*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Hasund, I. K. (2006). *Ungdomsspråk*. Bergen: Fagbokforlaget.

- Hårstad, S. (2020). Språk på nettet – tilnæringsmåter til digital språkbruk. I Aa, Leiv Inge & Randi Neteland (red.): *Master i norsk. Metodeboka 1* (s. 140-157). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hårstad, S. (2021). 1. Digital skriving under den sosiolingvistiske lupen: Har det skjedd en språklig revolusjon? I L. Jølle, A. S. Larsen, H. Otnes & I. L. Aa (red.), *Morsmålsfaget som fag og forskningsfelt i Norden* (s. 21-45). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hårstad, S. & Opsahl, T. (2013). *Språk i byen: utviklingslinjer i urbane språkmiljøer i Norge*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Jarvad, P. (2007). Tilpasning af engelske ord i bøjning og udtale i de nordiske sprog. I P. Jarvad & H. Sandøy (Red.), *Stuntman og andre importord i Norden - Om udtale og bøjning* (s. 9-26) (Moderne importord i språka i Norden). Oslo: Novus forlag.
- Jenstad, T. E. (2016). Ordforrådet. I H. Sandøy (Red.), *Norsk språkhistorie bind I. Mønster* (s. 447-509). Oslo: Novus forlag.
- Johannessen, M. B. (2014). «Alt er awesome i mitt liv». *Social motivations for Norwegian-English code-switching* (Masteroppgave). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet.
- Kleemann, C. B. (2015). *Lek på to språk. En studie av språkalternering og kodeveksling i tospråklig rollelek på nordsamisk og norsk i en samisk barnehage* (Doktoravhandling). Norges arktiske universitet, Tromsø,
- Labov, W. (1972). Some Principles of Linguistic Methodology. *Language in Society*, 1(1), 97-120. Hentet fra: <http://www.jstor.org/stable/4166672>
- Lande, T. M. (2017). *My kjedelige grena i ol ass. Stilistisk variasjon i en gruppechat på Facebook* (Masteroppgave). Norges arktiske universitet, Tromsø.
- Larsen, T. (2022). *No ha vi ennjele fått åss honnj! En undersøkelse av ungdommers markering av palatalitet i skrift i Nord-Norge og Trøndelag* (upublisert masteroppgave). Norges arktiske universitet, Tromsø.

- Medietilsynet. (2020). *Barn og medier 2020. Om sosiale medier og skadelig innhold på nett*. Delrapport 1. Hentet 14.04.22 fra: [201015-barn-og-medier-2020-hovedrapport-med-engelsk-summary.pdf \(medietilsynet.no\)](https://www.medietilsynet.no/201015-barn-og-medier-2020-hovedrapport-med-engelsk-summary.pdf)
- Mordal, T. L. (1989). *Som man spør, får man svar: arbeid med survey-opplegg*. Tano: Spydeberg.
- Myers-Scotton, C. (1993). *Duelling Languages. Grammatical Structure in Codeswitching*. Oxford: Clarendon Press.
- Mæhlum, B. (2020). *Konfrontasjoner. Når språk møtes* (rev. utg.). Oslo: Novus Forlag.
- Mæhlum, B. & Røyneland, U. (2012). *Det norske dialektlandskapet. Innføring i studiet av dialekter*. Oslo: Cappelen Damm AS.
- NESH (2018). Forskningsetisk veileder for internettforskning. Hentet fra: [forskningsetisk-veileder-for-internettforskning-2018-interaktiv.pdf \(forskningsetikk.no\)](https://forskningsetikk.no/veileder-for-internettforskning-2018-interaktiv.pdf)
- Norrby, C. & Håkansson G. (2015). *Introduktion till sociolingvistik*. Lund: Studentlitteratur.
- Omdal, H. (2008a). Undersøkelse av tilpassing av moderne importord i nordiske språk. Innleiing. I H. Omdal & H. Sandøy (Red.), *Nasjonal eller internasjonal skrivemåte? Om importord i seks nordiske språksamfunn* (s. 9-20) (Moderne importord i språka i Norden). Oslo: Novus forlag.
- Omdal, H. (2008b). Bacon eller beiken? Tilpassing av moderne importord i norsk. I H. Omdal & H. Sandøy (Red.), *Nasjonal eller internasjonal skrivemåte? Om importord i seks nordiske språksamfunn* (s. 77-103) (Moderne importord i språka i Norden). Oslo: Novus forlag.
- Ommeren, R. V. (2016). *Den flerstemmige språkbrukeren. En sosiolingvistisk studie av norske bidialektale* (dokoravhandling). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim.
- Poplack, S. (2000). Sometimes I'll start a sentence in Spanish y termino en español: toward a typology of code-switching. *Linguistics*, 18 (1980), s. 581-618. Hentet fra: [CRLC00161.pdf;jsessionid=86A5243EABD3A710F746397790DF9C23 \(yorku.ca\)](https://www.yorku.ca/crlc00161.pdf?jsessionid=86A5243EABD3A710F746397790DF9C23)

- Preisler, B. (1999). English in Danish and the Danes English. Berlin: Walter de Gruyter GmbH & Co. KG. Hentet fra: [English in Danish and the Danes English \(degruyter.com\)](http://degruyter.com)
- Roksvold, T. (2006). Tendenser i norsk mediespråk. *Norsk i medietidsskrift*, 12 (4), s. 326-340. Hentet fra: [Tendenser i norsk mediespråk | NMT \(idunn.no\)](http://idunn.no)
- Røyneland, U. (2008). Språk- og dialektkontakt. I: Mæhlum, B., Akselberg, G., Røyneland, U., Sandøy, H. (Red.). *Språkmøte: Innføring i sociolingvistikk*. (2. utg., s. 48-72). Oslo: Cappelen Akademisk.
- Røyneland, U. & Vangsnes, Ø. (2020). *Joina du kino imårgå?* Ungdommars dialektskriving på sosiale medium. I K. Hagen, A. Hjelde, K. Stjernholm & Ø. A. Vangsnes (red.), *Bauta: Janne Bondi Johannesen in memoriam* (s. 357-392).
- Sandøy, H. (2000). *Lånte fjører eller bunad?* Oslo: Cappelen Akademisk. Hentet fra: [Lånte fjører eller bunad? : om importord i norsk \(nb.no\)](http://nb.no)
- Sollid, H. (2002). Om observatørens paradoks. *Målbryting*, 6 (2002), s. 175-190. Hentet fra: [Visning av Om observatørens paradoks \(uit.no\)](http://uit.no)
- Stjernholm, K. (2020). Spørreundersøkelser i norskdiraktiske masteroppgaver. I Aa, Leiv Inge & Randi Neteland (red.): *Master i norsk: Metodeboka 2* (s. 68-90). Oslo: Universitetsforlaget.
- Sunde, A. M. (2016). «Inspect kniven i interventoryen min». Språklig praksis i et nytt domene. Trondheim: NTNU
- Sunde, A. M. (2019). *Skjult påvirkning. Tre studier av engelskpåvirkning i norsk* (doktoravhandling). Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Trondheim.
- Svedal, M. G. (2021). «men du snakker jo som en true fucking diva». *Ei undersøkning av engelske importord og kodeveksling i fire norske humor- og underholdningspodkastar*. (masteroppgave). Universitetet i Bergen, Bergen.
- Svendsen, B. A. (2021). *Flerspråklighet. Til begeistring og besvær*. Oslo: Gyldendal

Wiese, H. (2020). Language situations: A method for capturing variation within speakers' repertoires. I *Methods in Dialectology XVI*, redigert av Yoshiyuki Asahi, 105-121. Frankfurt am Main: Peter Lang.

Aarsæther, F. (2009). Flerspråklig praksis i det pakistansk-norske miljøet IT. Bull & A.-R. Lindgren (Red.), *De mange språk i Norge. Flerspråklighet på norsk* (s. 65-83). Oslo: Novus forlag

